

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/20-09/73

URBROJ: 65-20-02

Zagreb, 28. prosinca 2020.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, *Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji političkih stranaka i nezavisnih zastupnika za 2019.*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 54. stavka 1. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma ("Narodne novine", broj 29/19 i 98/19), dostavio Državni ured za reviziju, aktom od 22. prosinca 2020. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela u ime Državnog ureda za reviziju, sudjelovat će mr. Ivan Klešić, glavni državni revizor.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 003-05/20-05/1
URBROJ: 613-01-01-20-21

Zagreb, 22. prosinca 2020.

Hs**NP*021-12/20-09/73*613-20-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 2

Primijeno: 22-12-2020		
Klasifikacijski oznaka	Urg. pred.	
22-12/20-09/73	65	
Uredbeni broj	Prih.	Voji
613-20-01	1	0

HRVATSKI SABOR
n/p Gordan Jandroković, predsjednik

Predmet: dostava izvješća

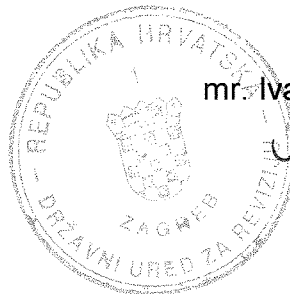
Poštovani,

u skladu s odredbom članka 54. stavka 1. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendum (Narodne novine 29/19 i 98/19), u prilogu se dostavlja Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji političkih stranaka i nezavisnih zastupnika za 2019.

U radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, u ime Državnog ureda za reviziju sudjelovat će mr. Ivan Klešić, dipl. oec., glavni državni revizor.

S poštovanjem,

GLAVNI DRŽAVNI REVIZOR

mr. Ivan Klešić, dipl. oec.

Prilog: kao u dopisu

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

**IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
POLITIČKIH STRANAKA I NEZAVISNIH ZASTUPNIKA
ZA 2019.**

Zagreb, prosinac 2020.

SAŽETAK	i
PREDMET, CILJEVI, PODRUČJA I METODE REVIZIJE	3
KRITERIJI ZA IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA	4
REVIZIJA POLITIČKIH STRANAKA	5
Prihodi	7
Rashodi	13
Imovina te obveze i vlastiti izvori	18
Nalaz revizije	21
Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije	30
REVIZIJA NEZAVISNIH ZASTUPNIKA	32
Prihodi	32
Rashodi	33
Imovina te obveze i vlastiti izvori	35
Nalaz revizije	36
DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	38
Političke stranke	39
Nezavisni zastupnici	43
Nezavisni vijećnici	43
ZAKLJUČAK	45

SAŽETAK

Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju 44 političke stranke i šest nezavisnih zastupnika, kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2019.

Također, obavljena je provjera dostavljanja (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) godišnjih financijskih izvještaja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika te članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača (kojima je mandat u tijeku), kao i objavljivanje financijskih izvještaja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

S obzirom na to da su ukupni prihodi političkih stranaka za 2019. iznosili 120.167.235,00 kn, a ukupni rashodi 117.044.226,00 kn, višak prihoda na koncu 2019. iznosi 3.123.009,00 kn (30 političkih stranaka iskazalo je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 8.274.582,00 kn, a 14 manjak u iznosu od 5.151.573,00 kn). **O financijskim izvještajima političkih stranaka za 2019. izraženo je 27 bezuvjetnih i 17 uvjetnih mišljenja, a o usklađenosti poslovanja 39 bezuvjetnih i pet uvjetnih mišljenja.** Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koje su utjecale na izražavanje mišljenja najvećim dijelom odnose se na financijske izvještaje i računovodstveno poslovanje.

Prihodi nezavisnih zastupnika iznosili su 2.247.125,00 kn, a rashodi 2.253.887,00 kn te manjak prihoda iznosi 6.762,00 kn. **O financijskim izvještajima, kao i o usklađenosti poslovanja nezavisnih zastupnika, izraženo je pet bezuvjetnih i jedno uvjetno mišljenje.** Revizijom nezavisnih zastupnika nisu utvrđene nepravilnosti i propusti koje bi utjecale na istinitost i realnost financijskih izvještaja te usklađenost poslovanja (osim u dijelu koji se odnosi na računovodstveno poslovanje, financijske izvještaje i rashode nezavisne zastupnice).

Kriteriji za izražavanje mišljenja bili su zakoni te drugi propisi i unutarnji akti kojima je uređen okvir financijskog izvještavanja i poslovanje političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

Revizijom je, između ostalog, utvrđeno:

- Godišnji program rada sadrži ciljeve, planirane aktivnosti, sredstva potrebna za njegovu realizaciju te izvore financiranja, ali za planirane aktivnosti rashodi nisu utvrđeni prema vrstama iz računskog plana za neprofitne organizacije te se ne prati ostvarenje rashoda po aktivnostima utvrđenima godišnjim programom rada. Financijskim planom prihodi i rashodi nisu realno planirani, pri znatnijim odstupanjima ostvarenih i planiranih prihoda i rashoda nisu donesene izmjene i dopune financijskog plana, financijski plan ne sadrži rezultat poslovanja te nije sastavljeno obrazloženje financijskog plana.
- Temeljni financijski izvještaji nisu sastavljeni na propisan način, odnosno podaci iskazani u financijskim izvještajima nisu točni i istiniti, kao ni istovjetni podacima evidentiranim u poslovnim knjigama, zbog čega ne pružaju objektivnu i realnu sliku financijskog položaja. Bilješke uz financijske izvještaje nisu sastavljene ili nisu potpune.
- U okviru računovodstvenog poslovanja utvrđeni su propusti i nepravilnosti u dijelu koji se odnosi na evidentiranje i iskazivanje poslovnih događaja te popis imovine i obveza. Pojedine političke stranke nisu evidentirale rashode prema rasporedu računa za neprofitne organizacije ili rashodi nisu evidentirani u izvještajnom razdoblju na koje se odnose ili su evidentirani na temelju izvoda žiroračuna. Poslovne knjige za 2019., iako zaključene, nisu uvezene i potpisane ni zaštićene elektroničkim potpisom.

Poslovni događaji u pojedinim slučajevima evidentirani su bez vjerodostojne dokumentacije, odgovorna osoba nije prethodno ovjerila i kontrolirala knjigovodstvene isprave na temelju kojih su evidentirani poslovni događaji ili su poslovni događaji evidentirani na temelju knjigovodstvenih isprava iz kojih se ne može nedvojbeno utvrditi vrsta poslovnog događaja, odnosno pružene usluge, kao ni potvrditi da su financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada, u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019. Blagajničko poslovanje nije vođeno uredno, a popis imovine i obveza nije obavljen u skladu s propisima.

- Prihod od dobrovoljnog priloga (donacije) evidentiran je u poslovnim knjigama na temelju odluke Predsjedništva političke stranke iz 2019., iako su se uvjeti za njegovo evidentiranje (na temelju ugovora o pozajmici iz 2011.) stekli nakon okončanja parlamentarnih izbora u 2011. Dobrovoljni prilog (donacija) nije iskazan u Izvješću o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja, a dobrovoljni prilozima (donacije) iz nedopuštenih izvora nisu u zakonom propisanom roku uplaćeni u državni proračun te prijavljeni Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu.
- Kod pojedinih političkih stranaka utvrđene su nepravilnosti i propusti pri obračunu putnih naloga za službena putovanja (pojedini putni nalozi nemaju naznačena početna i završna stanja brojila, izvješća o službenom putovanju nisu sastavljena, datum sastavljanja putnog naloga unesen je nakon datuma već obavljenog službenog puta te nedostaju potpisi podnositelja obračuna, likvidatora i blagajnika).
U dijelu koji se odnosi na ugovore o djelu i ugovore o autorskom honoraru, po jednom ugovoru o djelu manje su obračunani porezi i doprinosi (naknada je obračunana kao autorski honorar), a jednom autoru je na račun isplaćen ugovoreni honorar, bez obračuna i uplate pripadajućih poreza i doprinosa.

Za sve utvrđene nepravilnosti i propuste u poslovanju političkih stranaka i nezavisnih zastupnika Državni ured za reviziju dao je naloge i preporuke, čija bi provedba pridonijela istinitom, pouzdanom i točnom iskazivanju i evidentiranju podataka pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora u financijskim izvještajima i poslovnim knjigama, kao i povećanju usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te učinkovitosti korištenja sredstava.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/20-03/52

URBROJ: 613-01-01-20-1

Zagreb, 10. prosinca 2020.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
POLITIČKIH STRANAKA I NEZAVISNIH ZASTUPNIKA
ZA 2019.

U skladu s odredbama članka 9. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), članka 31. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (Narodne novine 24/11, 61/11, 27/13, 48/13 – pročišćeni tekst, 2/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 96/16 i 70/17), koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te članka 53. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma (Narodne novine 29/19 i 98/19), koji je na snazi od 24. ožujka 2019., Državni ured za reviziju (dalje u tekstu: Ured) obavio je **financijsku reviziju političkih stranaka i nezavisnih zastupnika**.

Revizijom su obuhvaćene političke stranke i nezavisni zastupnici koji su u 2019. ostvarili prihode iznad 100.000,00 kn i to:

- 20 parlamentarnih¹ i 24 izvanparlamentarne političke stranke² te
- šest nezavisnih zastupnika.

Revizija financijskih izvještaja i poslovanja za 2019. za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabranih s liste grupe birača (dalje u tekstu: nezavisni vijećnici) nije obavljena, s obzirom na to da u 2019. nisu ostvarili prihode iznad 100.000,00 kn.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima koji su utvrđeni Zakonom o Državnom uredu za reviziju, Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 17/20) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

¹ Revizijom obuhvaćeno razdoblje (2019.) odnosi se na 9. saziv Hrvatskoga sabora (konstituiran 14. listopada 2016.), koji prema podacima s mrežne stranice Hrvatskoga sabora (2. prosinca 2020.) ima 23 parlamentarne političke stranke. Revizijom nisu obuhvaćene tri parlamentarne političke stranke (Blok za Hrvatsku, Nezavisna lista mladih i Stranka Ivana Pernara), jer su ostvarile prihode manje od 100.000,00 kn (uz napomenu da je Blok za Hrvatsku upisan u Registar političkih stranaka 19. prosinca 2019., a Stranka Ivana Pernara 27. kolovoza 2019.

Aktualni 10. saziv Hrvatskoga sabora konstituiran je 22. srpnja 2020., a prema podacima s mrežne stranice Hrvatskoga sabora (2. prosinca 2020.) ima 23 parlamentarne političke stranke.

² S obzirom na to da je u 2020. jedna izvanparlamentarna politička stranka (Naprijed Hrvatska! – Progresivni savez) brisana iz Registra političkih stranaka, a nad drugom je otvoren stečajni postupak (Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević), revizijom za 2019. obuhvaćeno je i razdoblje spomenutih statusnih promjena.

Ured je obavio *provjeru dostave* (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) *godišnjih financijskih izvještaja* 167 političkih stranaka, koje su bile obvezne dostaviti financijske izvještaje za 2019., šest nezavisnih zastupnika te 1 199 nezavisnih vijećnika kojima je mandat u tijeku. Također, obavljena je i *provjera objave* financijskih izvještaja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

Postupci revizije provedeni su od 19. svibnja do 9. prosinca 2020.

Političke stranke, prema odredbama Zakona o političkim strankama (Narodne novine 76/93, 111/96, 164/98, 36/01 i 28/06), svojim slobodnim osnivanjem izraz su demokratskoga višestranačkog sustava kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske te pravne osobe koje politički djeluju u skladu s ciljevima utvrđenim programom i statutom, koji su usmjereni na stvaranje i oblikovanje političke volje te političkog djelovanja građana. Osim pravnog položaja, spomenutim Zakonom utvrđeni su i uvjeti, način i postupak osnivanja, registriranje i prestanak političke stranke. Politička stranka stječe svojstvo pravne osobe upisom u Registar političkih stranaka, koji vodi Ministarstvo uprave (od 22. srpnja 2020. Ministarstvo pravosuđa i uprave)³ i o upisu političke stranke u navedeni Registar donosi rješenje⁴. Sve promjene (programa, statuta, naziva, sjedišta, imena osoba ovlaštenih za predstavljanje i zastupanje, članova upravnog tijela, kao i prijavu o prestanku političke stranke) osoba ovlaštena za predstavljanje i zastupanje političke stranke obvezna je dostavljati navedenom Ministarstvu.

Nezavisni zastupnik, prema odredbi članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, znači zastupnik izabran s neovisne liste i zastupnik nacionalnih manjina izabran s liste koju su predložili birači ili udruge nacionalnih manjina. Izbor zastupnika u Hrvatski sabor uređen je odredbama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine 116/99, 109/00 – vjerodostojno tumačenje, 53/03, 69/03 – pročišćeni tekst, 167/03 – odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 19/07, 20/09 – vjerodostojno tumačenje, 145/10, 93/11 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 120/11 – pročišćeni tekst, 19/15, 66/15 – pročišćeni tekst, 104/15 – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 48/18 – odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja i 98/19). Odredbom članka 8. spomenutog Zakona, utvrđeno je pravo birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na zastupljenost u Hrvatskom saboru i pravo da biraju tri zastupnika na temelju kandidacijskih lista u posebnoj izbornoj jedinici. Odredbama članka 19. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine 155/02, 47/10 – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 80/10 i 93/11 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članaka 16. do 19. Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, utvrđeno je pravo pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj na zastupljenost u Hrvatskom saboru.

Nezavisni vijećnik, prema odredbi članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, znači član predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izabran s liste grupe birača. Izbor nezavisnih vijećnika uređen je odredbama Zakona o lokalnim izborima (Narodne novine 144/12, 121/16, 98/19 i 42/20). Lokalni izbori u smislu spomenutog Zakona su izbori članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izbori općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika.

Način financiranja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika, između ostalog, propisan je Zakonom o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te Zakonom o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019.

³ Zakon o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (Narodne novine 85/20)

⁴ Pravilnik o obrascima i načinu vođenja Registra političkih stranaka te obrascima i postupku prijave, osnivanja i djelovanja organizacijskih oblika političkih stranaka (Narodne novine 79/94, 144/10 i 27/20)

PREDMET, CILJEVI, PODRUČJA I METODE REVIZIJE

Predmet revizije bili su financijski izvještaji i poslovanje za 2019.

Ciljevi revizije bili su provjeriti:

- istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- primjenu zakona i drugih propisa u vezi s organizacijom i financijsko-računovodstvenim poslovanjem
- pravilnost stjecanja prihoda
- pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom (*političke stranke i nezavisnog zastupnika*) i statutom (*političke stranke*)
- pravilnost izvršenja drugih transakcija.

U postupku revizije:

- ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa
- provjereno je jesu li političke stranke donijele kodeks etike i/ili druge dokumente kojima su određena pravila ponašanja, pravila za sprječavanje sukoba interesa te visoki i jasni standardi etičkog ponašanja koje trebaju poštovati zaposlenici i članovi političke stranke, a posebno članovi političke stranke koji obnašaju javne i političke dužnosti te kako se navedena pravila primjenjuju u političkim i drugim aktivnostima u vezi s djelovanjem političke stranke
- uspoređeni su podaci iskazani u financijskim izvještajima s podacima iz prethodnog razdoblja i podacima iz financijskog plana
- provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa, pravila, procedura i drugih unutarnjih akata
- obavljena je detaljna provjera računa te računska točnost dokumentacije na temelju koje su evidentirani rashodi
- provjereni su podaci objavljeni na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva, političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

U skladu s odredbom članka 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju, po okončanju revizije sastavljena su pojedinačna izvješća o obavljenoj reviziji, koja sadrže:

- mišljenje o financijskim izvještajima i o usklađenosti poslovanja
- opis činjenica u vezi s djelokrugom i unutarnjim ustrojstvom te financijskim izvještajima
- ciljeve i područja revizije
- metode i postupke revizije
- nalaz, u kojem su opisane činjenice prema područjima na koja se odnose (uz svako područje dan je nalog, preporuka ili mišljenje, za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i propusta)
- provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije (provjeru je li politička stranka / nezavisni zastupnik postupio prema nalogima i preporukama koje je Ured dao u prošloj reviziji).

Mišljenja su izražena u standardiziranom obliku, u skladu s prihvaćenim okvirom financijskog izvještavanja i usklađena s ISSAI standardima. Pri izražavanju mišljenja odlučujuću ulogu imao je prag značajnosti, koji je određen prema utvrđenoj metodologiji. Na određivanje praga značajnosti utjecali su značajnost nepravilnosti i propusta po vrijednosti i po prirodi ili sadržaju.

Značajnost po vrijednosti određuje se izravno, u apsolutnom iznosu i neizravno u postotku od ukupnih prihoda, rashoda ili vrijednosti imovine, a značajnost po prirodi ili sadržaju ovisi o vrsti poslovnih događaja koji su utjecali na podatke iskazane u financijskim izvještajima ili usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

U skladu s navedenim, za financijske revizije političkih stranaka i nezavisnih zastupnika, kojima su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2019., izražena su dva mišljenja: o financijskim izvještajima i o usklađenosti poslovanja.

KRITERIJI ZA IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA

Mišljenja o financijskim izvještajima izražavaju se u odnosu na primjenjivi okvir financijskog izvještavanja za političke stranke i nezavisne zastupnike – Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019. (*i primjenjuje se na financijske izvještaje za 2019.*), te Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14).

Mišljenja o usklađenosti poslovanja izražavaju se u odnosu na zakone, druge propise, planove/programme rada te druge unutarnje akte, koji sadrže potrebno, očekivano ili željeno stanje te daju okvir za procjenu i razumijevanje poslovanja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika, utvrđivanje činjenica, donošenje zaključaka, kao i davanje naloga i preporuka.

Kriterije za ocjenu usklađenosti poslovanja određuju sljedeći propisi i unutarnji akti:

- Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019.
- Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019.
- Zakon o političkim strankama
- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku dobrovoljnih priloga (donacija) i članarina, izvješćima o primljenim donacijama za financiranje izborne promidžbe i izvješćima o troškovima (rashodima) izborne promidžbe te financijskim izvještajima za financiranje izborne promidžbe (Narodne novine 50/11, 93/11 i 55/13), koji je bio na snazi do 1. kolovoza 2019.
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija, izdavanja potvrda te unosa izvješća o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu u informacijski sustav za nadzor financiranja (Narodne novine 71/19), koji je na snazi od 1. kolovoza 2019.
- Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine 1/15, 25/17, 96/18 i 103/18 – ispravak)
- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (Narodne novine 31/15, 67/17 i 115/18)
- statut i program političke stranke, odnosno program rada za mandatno razdoblje (*za nezavisne zastupnike na početku mandata*)
- godišnji program rada i financijski plan.

REVIZIJA POLITIČKIH STRANAKA

O financijskim izvještajima političkih stranaka za 2019. izraženo je:

- **27 bezuvjetnih i**
- **17 uvjetnih mišljenja.**

O usklađenosti poslovanja političkih stranaka za 2019. izraženo je:

- **39 bezuvjetnih i**
- **pet uvjetnih mišljenja.**

U tablici u nastavku navode se izražena mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja za 2019. te mišljenja iz prošle revizije (ako je obavljena), po političkim strankama. U odnosu na prošlu reviziju (2018.), za 42 političke stranke koje su obuhvaćene i revizijom za 2019. o financijskim izvještajima izražena su dva bezuvjetna mišljenja manje (dva uvjetna više), a o usklađenosti poslovanja jedno bezuvjetno mišljenje više (jedno uvjetno manje).

Tablica broj 1

Izražena mišljenja po političkim strankama

Redni broj	Politička stranka	Izraženo mišljenje za 2019.		Mišljenje iz prošle revizije	
		o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja	o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja
	1	2	3	4	5
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	uvjetno
2.	Akcija mladih (AM)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
3.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)	bezuovjetno	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
4.	Blok umirovljenici zajedno (BUZ)	uvjetno	uvjetno	uvjetno	uvjetno
5.	Demokrati	bezuovjetno	bezuovjetno	-	-
6.	Dubrovačka stranka (DUSTRA)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
7.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
8.	Duspara Mirko – Nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
9.	Građansko-liberalni savez (Glas)	bezuovjetno	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
10.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
11.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
12.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
13.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	bezuovjetno	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
14.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
15.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
16.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
17.	Hrvatska stranka prava (HSP)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno	uvjetno
18.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno	uvjetno
19.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
20.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
21.	Hrvatski laburisti – Stranka rada (Laburisti)	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
22.	Istarski demokratski sabor (IDS)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
23.	Most nezavisnih lista (MOST)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
24.	Možemo! – politička platforma	bezuovjetno	bezuovjetno	-	-
25.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
26.	Naprijed Hrvatska! – Progresivni savez (Naprijed Hrvatska!)	uvjetno	bezuovjetno	uvjetno	bezuovjetno
27.	Narodna stranka – reformisti (REFORMISTI)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
28.	Neovisni za Hrvatsku (NHR)	uvjetno	uvjetno	uvjetno	bezuovjetno
29.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
30.	Nezavisna lista Višnjani (NLV)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
31.	Nezavisna lista Zagreb (NLZG)	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno	bezuovjetno
32.	Pametno	uvjetno	uvjetno	bezuovjetno	bezuovjetno

Redni broj	Politička stranka	Izraženo mišljenje za 2019.		Mišljenje iz prošle revizije	
		o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja	o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja
	1	2	3	4	5
33.	Primorsko goranski savez (PGS)	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno
34.	Promijenimo Hrvatsku (PH)	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno
35.	Radnička fronta (RF)	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno	uvjetno
36.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno
37.	Snaga – Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno
38.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno
39.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	bezuvjetno	uvjetno	bezuvjetno	uvjetno
40.	Unija Kvarnera (UNIJA)	uvjetno	bezuvjetno	uvjetno	bezuvjetno
41.	Zagreb je naš!	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno
42.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)	bezuvjetno	bezuvjetno	uvjetno	bezuvjetno
43.	Željko Lacković – Nezavisne liste	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno	bezuvjetno
44.	Živi zid	uvjetno	uvjetno	uvjetno	bezuvjetno

Prihodi

Prema izvještajima o prihodima i rashodima za 2019., revizijom obuhvaćene političke stranke iskazale su ukupne prihode u iznosu od 120.167.235,00 kn, koji se odnose na prihode iz državnog proračuna u iznosu od 55.139.227,00 kn, prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: lokalne jedinice) u iznosu od 41.247.405,00 kn, prihode od članarina u iznosu od 13.504.532,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu od 6.529.432,00 kn te druge prihode u iznosu od 3.746.639,00 kn.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim prihodima revizijom obuhvaćenih političkih stranaka za 2019., prema vrstama.

Tablica broj 2

Ostvareni prihodi političkih stranaka za 2019., prema vrstama

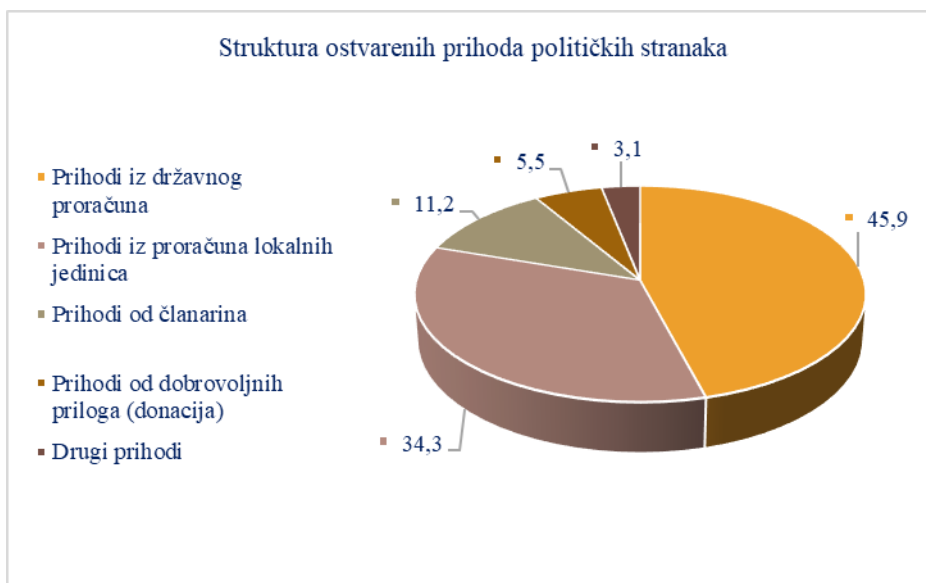
u kn

Redni broj	Politička stranka	Prihodi iz državnog proračuna	Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica	Prihodi od članarina	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	Drugi prihodi	Ukupno	Udjel u %
	1	2	3	4	5	6	7	8
Parlamentarne stranke								
1.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti(365 Stranka rada i solidarnosti)	367.163,00	1.418.971,00	274.024,00	988.173,00	1.094,00	3.049.425,00	2,5
2.	Demokrati	0,00	0,00	18.160,00	118.460,00	20.674,00	157.294,00	0,1
3.	Građansko-liberalni savez (Glas)	0,00	0,00	123.258,00	138.070,00	142.161,00	403.489,00	0,3
4.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	367.163,00	151.638,00	16.742,00	79.738,00	76,00	615.357,00	0,5
5.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	21.676.157,00	14.295.437,00	8.629.597,00	1.667.860,00	479.133,00	46.748.184,00	38,9
6.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	734.325,00	74.382,00	0,00	2.461,00	63,00	811.231,00	0,7
7.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)	3.524.763,00	1.893.283,00	911.740,00	1.173.556,00	253.384,00	7.756.726,00	6,5
8.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	1.872.530,00	2.633.114,00	473.991,00	27.950,00	20.552,00	5.028.137,00	4,2
9.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLS)	367.163,00	816.807,00	0,00	4.000,00	37.420,00	1.225.390,00	1,0
10.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	734.326,00	1.289.803,00	141.307,00	4.000,00	56.103,00	2.225.539,00	1,9
11.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	367.163,00	203.332,00	20.843,00	0,00	6.000,00	597.338,00	0,5
12.	Istarski demokratski sabor (IDS)	1.187.488,00	2.338.169,00	591.938,00	282.602,00	583.275,00	4.983.472,00	4,2
13.	Most nezavisnih lista (MOST)	5.250.428,00	2.232.707,00	29.895,00	65.471,00	27.089,00	7.605.590,00	6,3
14.	Narodna stranka – reformisti (REFORMISTI)	367.163,00	275.998,00	180.543,00	78.013,00	28.377,00	930.094,00	0,8
15.	Neovisni za Hrvatsku (NHR)	0,00	0,00	29.700,00	191.120,00	5.627,00	226.447,00	0,2
16.	Promijenimo Hrvatsku (PH)	734.326,00	0,00	300,00	0,00	5,00	734.631,00	0,6
17.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	1.101.488,00	581.618,00	212.182,00	509.084,00	2,00	2.404.374,00	2,0
18.	Snaga – Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)	367.163,00	0,00	750,00	1.670,00	12,00	369.595,00	0,3
19.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	14.479.767,00	6.771.431,00	1.563.219,00	218.441,00	1.633.090,00	24.665.948,00	20,5
20.	Živi zid	1.187.488,00	918.781,00	28.638,00	50.196,00	8.060,00	2.193.163,00	1,8
	Ukupno	54.686.064,00	35.895.471,00	13.246.827,00	5.600.865,00	3.302.197,00	112.731.424,00	93,8
Izvanparlamentarne stranke								
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	367.163,00	0,00	0,00	0,00	0,00	367.163,00	0,3
2.	Akcija mladih (AM)	0,00	413.315,00	0,00	0,00	18,00	413.333,00	0,3
3.	Blok umirovljenici zajedno (BUZ)	0,00	29.936,00	0,00	50.000,00	32.050,00	111.986,00	0,1
4.	Dubrovačka stranka (DUSTRA)	0,00	0,00	25.500,00	130.200,00	20.624,00	176.324,00	0,1
5.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	0,00	185.550,00	0,00	0,00	33,00	185.583,00	0,2
6.	Duspara Mirko – Nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)	0,00	259.147,00	1.050,00	0,00	314,00	260.511,00	0,2
7.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	86.000,00	185.989,00	500,00	251.560,00	44,00	524.093,00	0,4
8.	Hrvatska stranka prava (HSP)	0,00	285.107,00	37.700,00	16.641,00	25,00	339.473,00	0,3
9.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	0,00	267.866,00	24.900,00	0,00	61.500,00	354.266,00	0,3
10.	Hrvatski laburisti – Stranka rada (Laburisti)	0,00	229.924,00	6.040,00	0,00	813,00	236.777,00	0,2
11.	Možemo! – politička platforma	0,00	0,00	14.760,00	170.454,00	84.001,00	269.215,00	0,2
12.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	0,00	109.850,00	0,00	0,00	35,00	109.885,00	0,1
13.	Naprijed Hrvatska! – Progresivni savez (Naprijed Hrvatska!)	0,00	51.234,00	2.750,00	65.916,00	3.028,00	122.928,00	0,1
14.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	0,00	545.070,00	0,00	0,00	94,00	545.164,00	0,5

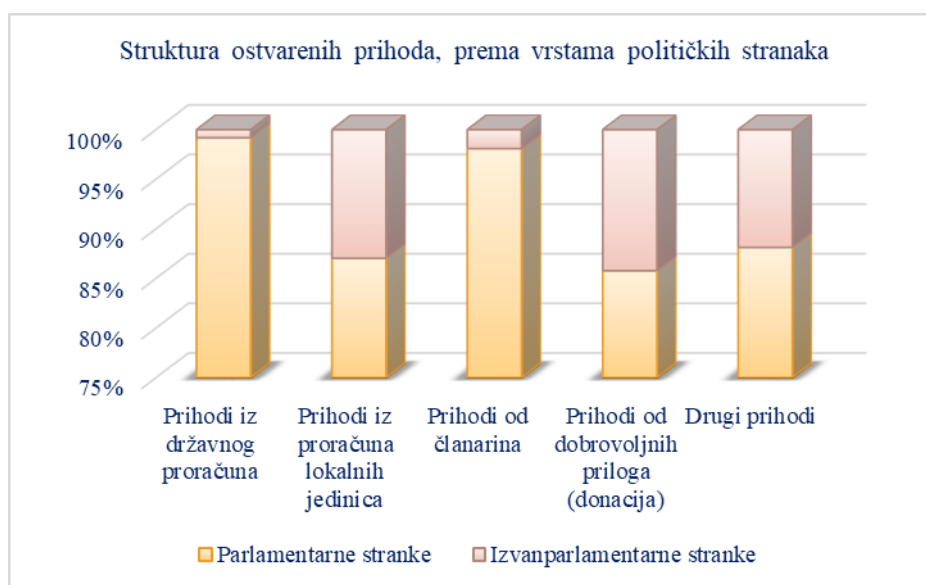
Redni broj	Politička stranka	Prihodi iz državnog proračuna	Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica	Prihodi od članarina	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	Drugi prihodi	Ukupno	Udjel u %
	1	2	3	4	5	6	7	8
15.	Nezavisna lista Višnjan (NLV)	0,00	144.000,00	0,00	250,00	26,00	144.276,00	0,1
16.	Nezavisna lista Zagreb (NLZG)	0,00	210.057,00	0,00	0,00	11,00	210.068,00	0,2
17.	Pametno	0,00	756.960,00	48.453,00	90.959,00	37.706,00	934.078,00	0,8
18.	Primorsko goranski savez (PGS)	0,00	386.132,00	26.788,00	3.300,00	2.016,00	418.236,00	0,3
19.	Radnička fronta (RF)	0,00	51.233,00	56.308,00	13.408,00	519,00	121.468,00	0,1
20.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	0,00	19.247,00	988,00	0,00	165.202,00	185.437,00	0,2
21.	Unija Kvarnera (UNIJA)	0,00	148.475,00	3.500,00	0,00	1,00	151.976,00	0,1
22.	Zagreb je naš!	0,00	51.233,00	8.468,00	135.879,00	50,00	195.630,00	0,2
23.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)	0,00	864.000,00	0,00	0,00	36.228,00	900.228,00	0,7
24.	Željko Lacković – Nezavisne liste	0,00	157.609,00	0,00	0,00	104,00	157.713,00	0,1
	Ukupno	453.163,00	5.351.934,00	257.705,00	928.567,00	444.442,00	7.435.811,00	6,2
	SVEUKUPNO	55.139.227,00	41.247.405,00	13.504.532,00	6.529.432,00	3.746.639,00	120.167.235,00	100,0

U grafičkom prikazu broj 1 daje se struktura ostvarenih prihoda političkih stranaka za 2019., a u grafičkom prikazu broj 2 struktura ostvarenih prihoda, prema vrstama političkih stranaka.

Grafički prikaz broj 1

Grafički prikaz broj 2

Iz grafičkih prikaza vidljivo je da kod političkih stranaka najveći udjel u ukupnim prihodima imaju prihodi iz državnog proračuna i proračuna lokalnih jedinica te da su znatnije ostvareni prihodi parlamentarnih političkih stranaka.

Prihodi iz državnog proračuna ostvareni u iznosu od 55.139.227,00 kn odnose se na prihode za financiranje redovnog poslovanja u iznosu od 54.193.227,00 kn te prihode od naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske u iznosu od 946.000,00 kn.

Prihodi za redovito godišnje financiranje stranke ostvareni su u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019. Prema odredbama članaka 4. i 5. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava državnog proračuna imaju političke stranke koje imaju zastupnika u Hrvatskom saboru i nezavisni zastupnici koji su izabrani s nezavisnih lista na način da se utvrdi jednaki iznos sredstava za svakog zastupnika u Hrvatskom saboru, tako da pojedinoj političkoj stranci pripadaju sredstva razmjerna broju njezinih zastupnika u trenutku konstituiranja Hrvatskog sabora. Odredbom članka 6. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava državnog proračuna imaju političke stranke koje su prema konačnim rezultatima izbora dobile zastupničko mjesto u Hrvatskom saboru i nezavisni zastupnici. Također su ostvareni u skladu s Odlukom o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika (Narodne novine 8/19), koju je donio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora u siječnju 2019., a prema kojoj su političkim strankama raspoređena sredstva u navedenom iznosu za 145 zastupničkih mjesta u Hrvatskom saboru. Sredstva su doznačavana na račune političkih stranaka u skladu s navedenom Odlukom.

Prihodi od naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske u iznosu od 946.000,00 kn ostvareni su prema odredbama članaka 42. i 43. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, kojima je propisano da pravo na naknadu troškova izborne promidžbe iz državnog proračuna Republike Hrvatske imaju političke stranke i liste grupe birača koje na izborima za članove u Europski parlament dobiju najmanje 5,0 % važećih glasova birača, a visinu naknade troškova utvrđuje Vlada Republike Hrvatske odlukom, najkasnije sedam dana od dana objave odluke o raspisivanju izbora. Vlada Republike Hrvatske donijela je u ožujku 2019. Odluku o raspisivanju izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske (Narodne novine 30/19) te Odluku o visini naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske (Narodne novine 32/19). Prema navedenim odlukama, izbori za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske održat će se 26. svibnja 2019., na biračkim mjestima na području Republike Hrvatske i u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske. U Europski parlament bira se 12 članova iz Republike Hrvatske sukladno odredbama Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i odredbama Odluke o utvrđivanju sastava Europskog parlamenta, koju je 28. lipnja 2018. donijelo Europsko vijeće. Ako na početku parlamentarnog saziva Europskog parlamenta 2019. – 2024. Ujedinjena Kraljevina još bude država članica Europske unije, 11 članova iz Republike Hrvatske preuzima dužnost sve dok povlačenje Ujedinjene Kraljevine ne počne proizvoditi pravne učinke, kada dužnost preuzima i 12. član iz Republike Hrvatske. Nadalje, političke stranke i liste grupe birača imaju pravo na naknadu troškova izborne promidžbe u iznosu od 86.000,00 kn po osvojenom mjestu u Europskom parlamentu prema konačnim rezultatima izbora, s time da se ukupan iznos naknade troškova izborne promidžbe pojedinoj političkoj stranci, odnosno listi grupe birača ne smije isplatiti u iznosu većem od ostvarenih troškova izborne promidžbe. Sredstva su doznačavana na posebne račune pet političkih stranaka (HDZ, HKS, IDS, SDP, ŽIVI ZID) otvorene za financiranje troškova izborne promidžbe čije su kandidacijske liste i kandidati osvojili 11 zastupničkih mjesta na izborima za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske (12. član iz Republike Hrvatske izabran je s kandidacijske liste SDP-a).

Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica ostvareni u iznosu od 41.247.405,00 kn odnose se na sredstva koja su lokalne jedinice rasporedile političkim strankama za financiranje redovnog rada u iznosu od 41.092.165,00 kn te naknadu troškova izborne promidžbe (za prijevremene izbore za članove općinskog vijeća lokalne jedinice te izbore za vijeća mjesnih odbora) u iznosu od 155.240,00 kn. Prihodi za financiranje redovnog rada ostvareni su na temelju odluka predstavničkih tijela lokalnih jedinica, u skladu s odredbama članaka 4. i 5. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., prema kojima pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju političke stranke koje imaju člana u predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i članovi predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izabrani s liste grupe birača, na način da se utvrdi jednaki iznos sredstava za svakog člana u predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, tako da pojedinoj političkoj stranci pripadaju sredstva razmjerna broju njezinih članova predstavničkog tijela u trenutku konstituiranja predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prema odredbi članka 6. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., propisano je da pravo na redovito godišnje financiranje iz sredstava proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju političke stranke koje su prema konačnim rezultatima izbora dobile mjesto člana u predstavničkom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i nezavisni vijećnici. Odluku o raspoređivanju sredstava iz proračuna lokalne jedinice, prema odredbi članka 5., stavka 1. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te članka 10., stavka 3. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Političke stranke su u financijskim izvještajima za 2019. iskazale prihode od članarina u iznosu od 13.504.532,00 kn. Članarina (odnosno članski doprinos) je, prema Zakonu o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., redoviti novčani iznos što ga član političke stranke plaća političkoj stranci na način i pod uvjetima utvrđenim statutom ili drugim aktom političke stranke. Prihode od članarina iskazale su 32 političke stranke (18 parlamentarnih i 14 izvanparlamentarnih), a nije ih iskazalo 12 političkih stranaka (dvije parlamentarne i deset izvanparlamentarnih).

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., političke stranke mogu stjecati dobrovoljne priloge (donacije), koje čine povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac, odnosno pružaju usluge ili daju proizvode bez naplate, političkoj stranci za njezin politički rad, odnosno za financiranje izborne promidžbe. Prema izvještajima o prihodima i rashodima za 2019., političke stranke ostvarile su prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu od 6.529.432,00 kn, a prema izvještajima o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja u iznosu od 6.164.373,00 kn.

Razlika u iznosu od 365.059,00 kn odnosi se na pogrešno evidentirane prihode iz proračuna lokalne jedinice za redovito godišnje financiranje u iznosu od 130.200,00 kn (DUSTRA) i primljene predujmove od druge političke stranke za financiranje izborne promidžbe za izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske u iznosu od 168.560,00 kn (HKS) te prihode od europske političke stranke u iznosu od 65.639,00 kn (HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku)⁵, kao i ispravak evidentiranja dobrovoljnog priloga (donacije) u proizvodima koji se odnosi na sitni inventar doniran u 2018. u iznosu od 660,00 kn (NHR). Ostvareni prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) odnose se na primljene dobrovoljne priloge (donacije) u novcu u iznosu od 5.951.584,00 kn i u proizvodima ili uslugama u vrijednosti od 212.789,00 kn. Političke stranke su u 2019. primile dobrovoljne priloge (donacije) od 1 234 fizičke osobe u iznosu od 4.247.973,00 kn te 146 pravnih osoba u iznosu od 1.916.400,00 kn.

Drugi prihodi ostvareni u iznosu od 3.746.639,00 kn odnose se, između ostalog, na prihode od imovine (kamate, tečajne razlike, zakup i iznajmljivanje imovine), prihode od drugih političkih stranaka (s kojima je politička stranka sudjelovala na izborima članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske i lokalnim izborima iz prethodnih godina na temelju zaključenih sporazuma), naknade po sudskim presudama i prihode od prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo.

Rashodi

Prema izvještajima o приходima i rashodima za 2019., revizijom obuhvaćene političke stranke iskazale su ukupne rashode u iznosu od 117.044.226,00 kn, a odnose se na rashode za zaposlene u iznosu od 26.527.095,00 kn, rashode za promidžbu i informiranje u iznosu od 25.200.206,00 kn, druge materijalne rashode u iznosu od 52.862.194,00 kn, rashode amortizacije u iznosu od 1.971.203,00 kn, financijske rashode u iznosu od 1.499.104,00 kn, rashode za donacije (pomoći) u iznosu od 3.637.047,00 kn te druge rashode u iznosu od 5.347.377,00 kn.

S obzirom na to da su ukupni prihodi političkih stranaka za 2019. iznosili 120.167.235,00 kn, a ukupni rashodi 117.044.226,00 kn, višak prihoda na koncu 2019. iznosi 3.123.009,00 kn (30 političkih stranaka iskazalo je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 8.274.582,00 kn, a 14 manjak u iznosu od 5.151.573,00 kn). Manjak prihoda nad rashodima političke stranke podmirile su iz viška prihoda prenesenih iz prethodnih godina ili su planirale pokriti manjak u sljedećem razdoblju.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim rashodima revizijom obuhvaćenih političkih stranaka za 2019., prema vrstama.

⁵ *Prema odredbama članka 22. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te članka 46. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., zabrana financiranja političkih stranaka od strane stranih država, stranih političkih stranaka i stranih pravnih osoba čija je osnovna djelatnost edukacija u razvoju i promicanju demokratskih načela, ne odnosi se na financiranje programa namijenjenih za edukaciju.*

Tablica broj 3

Ostvareni rashodi političkih stranaka za 2019., prema vrstama

u kn

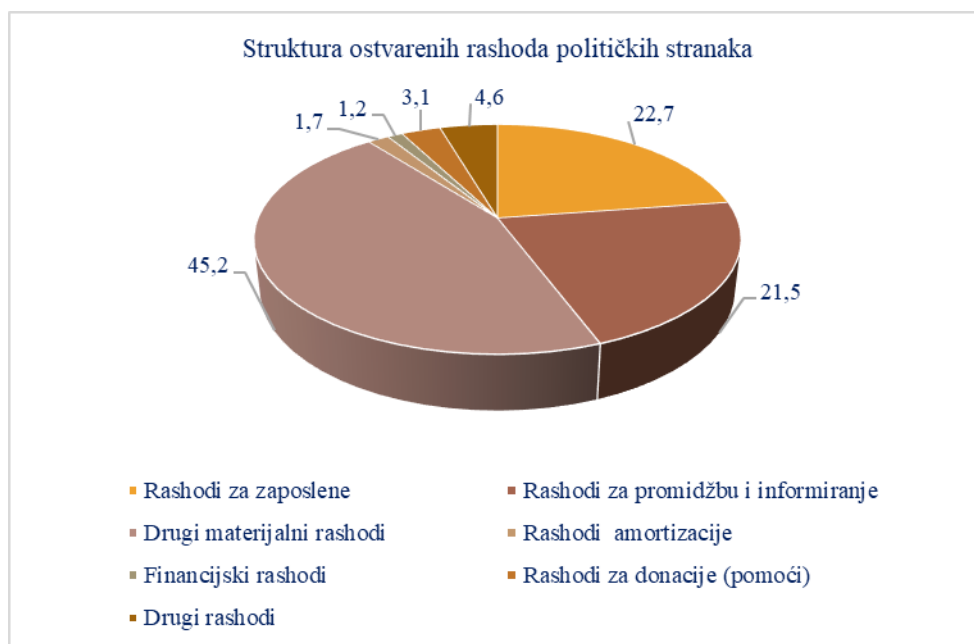
Redni broj	Politička stranka	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %	Višak/manjak
			Rashodi za promidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Parlamentarne stranke											
1.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)	0,00	2.726.814,00	1.620.616,00	43.038,00	199.158,00	75.000,00	65.308,00	4.729.934,00	4,1	-1.680.509,00
2.	Demokrati	48.117,00	1.282,00	102.584,00	0,00	2.183,00	0,00	0,00	154.166,00	0,1	3.128,00
3.	Gradansko-liberalni savez (Glas)	0,00	145.121,00	92.718,00	18.161,00	2.101,00	0,00	16.600,00	274.701,00	0,2	128.788,00
4.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	125.553,00	29.574,00	321.530,00	3.300,00	8.264,00	0,00	147.517,00	635.738,00	0,6	-20.381,00
5.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	10.209.311,00	7.259.039,00	19.145.312,00	579.184,00	146.380,00	1.430.492,00	4.159.129,00	42.928.847,00	36,7	3.819.337,00
6.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	46.422,00	145.937,00	644.676,00	7.544,00	3.026,00	0,00	485,00	848.090,00	0,7	-36.859,00
7.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)	2.707.672,00	1.545.423,00	2.467.023,00	206.922,00	71.027,00	39.450,00	101.325,00	7.138.842,00	6,1	617.884,00
8.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	1.259.168,00	594.802,00	1.876.673,00	63.588,00	60.029,00	2.202,00	137.413,00	3.993.875,00	3,4	1.034.262,00
9.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLs)	306.995,00	301.209,00	802.644,00	42.837,00	7.096,00	7.666,00	51.013,00	1.519.460,00	1,3	-294.070,00
10.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	465.558,00	45.796,00	1.722.517,00	25.912,00	23.536,00	8.846,00	81.576,00	2.373.741,00	2,0	-148.202,00
11.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	204.474,00	0,00	199.314,00	76.670,00	12.701,00	6.000,00	13.658,00	512.817,00	0,4	84.521,00
12.	Istarski demokratski sabor (IDS)	736.589,00	1.949.446,00	2.063.763,00	27.276,00	17.992,00	5.193,00	0,00	4.800.259,00	4,1	183.213,00
13.	Most nezavisnih lista (MOST)	2.495.576,00	1.678.040,00	3.403.711,00	170.523,00	8.200,00	153.690,00	82.675,00	7.992.415,00	6,8	-386.825,00
14.	Narodna stranka – reformisti (REFORMISTI)	158.613,00	452.849,00	374.784,00	9.261,00	7.387,00	1.528,00	11.429,00	1.015.851,00	0,9	-85.757,00
15.	Neovisni za Hrvatsku (NHR)	56.745,00	131.005,00	175.418,00	7.865,00	3.979,00	0,00	19.292,00	394.304,00	0,3	-167.857,00
16.	Promijenimo Hrvatsku (PH)	159.580,00	243.580,00	121.077,00	5.858,00	1.657,00	0,00	450,00	532.202,00	0,5	202.429,00
17.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	807.055,00	824.497,00	716.422,00	30.618,00	16.606,00	95.011,00	20.375,00	2.510.584,00	2,2	-106.210,00
18.	Snaga – Stranka narodnog i gradanskog aktivizma (Snaga)	65.824,00	68.652,00	96.731,00	8.960,00	1.426,00	9.075,00	11.589,00	262.257,00	0,2	107.338,00
19.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	5.263.291,00	4.993.599,00	12.812.315,00	424.118,00	820.894,00	1.161.048,00	286.659,00	25.761.924,00	22,0	-1.095.976,00
20.	Živi zid	467.252,00	633.362,00	1.409.021,00	89.712,00	19.047,00	372.369,00	16.634,00	3.007.397,00	2,6	-814.234,00
	Ukupno	25.583.795,00	23.770.027,00	50.168.849,00	1.841.347,00	1.432.689,00	3.367.570,00	5.223.127,00	111.387.404,00	95,2	1.344.020,00
Izvanparlamentarne stranke											
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	99.978,00	372,00	231.744,00	16.960,00	5.346,00	0,00	0,00	354.400,00	0,3	12.763,00
2.	Akcija mladih (AM)	104.850,00	4.081,00	123.137,00	8.123,00	1.837,00	20.500,00	25.000,00	287.528,00	0,3	125.805,00
3.	Blok umirovljenici zajedno (BUZ)	0,00	0,00	39.755,00	827,00	803,00	500,00	1.433,00	43.318,00	0,0	68.668,00
4.	Dubrovačka stranka (DUSTRA)	0,00	15.000,00	135.392,00	4.650,00	1.835,00	3.000,00	6.666,00	166.543,00	0,1	9.781,00
5.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	0,00	16.875,00	81.642,00	0,00	722,00	0,00	0,00	99.239,00	0,1	86.344,00
6.	Duspara Mirko – Nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)	0,00	9.301,00	46.034,00	3.391,00	1.244,00	86.625,00	0,00	146.595,00	0,1	113.916,00
7.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	0,00	407.369,00	179.362,00	0,00	1.182,00	2.000,00	125,00	590.038,00	0,5	-65.945,00
8.	Hrvatska stranka prava (HSP)	93.285,00	25.612,00	131.762,00	0,00	1.496,00	0,00	0,00	252.155,00	0,2	87.318,00

Redni broj	Politička stranka	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjelu %	Višak/manjak
			Rashodi za promidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	133.146,00	0,00	10.797,00	312,00	13.669,00	0,00	20.682,00	178.606,00	0,2	175.660,00
10.	Hrvatski laburisti – Stranka rada (Laburisti)	5.379,00	79.942,00	272.311,00	13.447,00	3.328,00	500,00	15.100,00	390.007,00	0,3	-153.230,00
11.	Možemo! – politička platforma	0,00	238.431,00	14.487,00	0,00	1.614,00	0,00	0,00	254.532,00	0,2	14.683,00
12.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	0,00	9.094,00	86.913,00	0,00	896,00	0,00	10.000,00	106.903,00	0,1	2.982,00
13.	Naprijed Hrvatska! – Progresivni savez (Naprijed Hrvatska!)	0,00	5.335,00	70.538,00	34.493,00	1.810,00	1.200,00	0,00	113.376,00	0,1	9.552,00
14.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	0,00	4.812,00	178.291,00	10.638,00	1.094,00	0,00	0,00	194.835,00	0,2	350.329,00
15.	Nezavisna lista Višnjan (NLV)	0,00	13.359,00	12.000,00	0,00	755,00	0,00	0,00	26.114,00	0,0	118.162,00
16.	Nezavisna lista Zagreb (NLZG)	53.977,00	36.983,00	93.093,00	12.418,00	2.558,00	0,00	0,00	199.029,00	0,2	11.039,00
17.	Pametno	157.127,00	391.116,00	340.534,00	0,00	4.768,00	12.181,00	0,00	905.726,00	0,8	28.352,00
18.	Primorsko goranski savez (PGS)	85.668,00	68.626,00	194.049,00	792,00	2.149,00	4.292,00	0,00	355.576,00	0,3	62.660,00
19.	Radnička fronta (RF)	0,00	62.395,00	69.619,00	4.039,00	2.254,00	78.679,00	0,00	216.986,00	0,2	-95.518,00
20.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	0,00	0,00	152.551,00	3.229,00	2.714,00	0,00	8.085,00	166.579,00	0,1	18.858,00
21.	Unija Kvarnera (UNIJA)	0,00	28.482,00	58.708,00	2.610,00	676,00	5.000,00	0,00	95.476,00	0,1	56.500,00
22.	Zagreb je naš!	0,00	1.750,00	12.296,00	0,00	1.340,00	0,00	0,00	15.386,00	0,0	180.244,00
23.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)	209.890,00	0,00	137.163,00	13.927,00	11.501,00	45.000,00	37.159,00	454.640,00	0,4	445.588,00
24.	Željko Lacković – Nezavisne liste	0,00	11.244,00	21.167,00	0,00	824,00	10.000,00	0,00	43.235,00	0,0	114.478,00
	Ukupno	943.300,00	1.430.179,00	2.693.345,00	129.856,00	66.415,00	269.477,00	124.250,00	5.656.822,00	4,8	1.778.989,00
	SVEUKUPNO	26.527.095,00	25.200.206,00	52.862.194,00	1.971.203,00	1.499.104,00	3.637.047,00	5.347.377,00	117.044.226,00	100,0	3.123.009,00

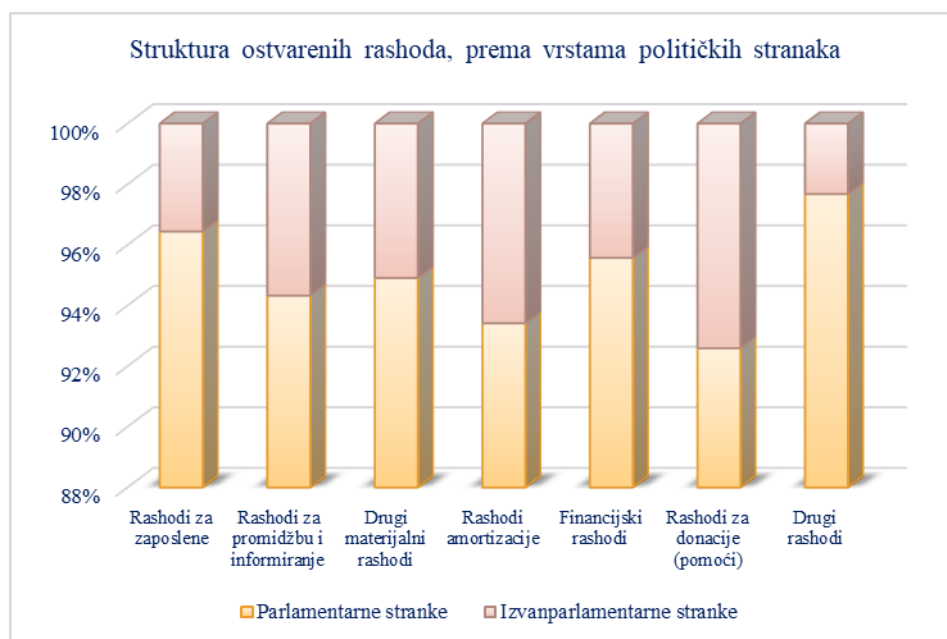
* Višak/manjak utvrđen je kao razlika ukupnih prihoda (Tablica broj 2, stupac 7) i ukupnih rashoda (Tablica broj 3, stupac 9).

U grafičkom prikazu broj 3 daje se struktura ostvarenih rashoda političkih stranaka za 2019., a u grafičkom prikazu broj 4 struktura ostvarenih rashoda, prema vrstama političkih stranaka.

Grafički prikaz broj 3

Grafički prikaz broj 4

Iz grafičkih prikaza vidljivo je da kod političkih stranaka najveći udjel u ukupnim rashodima imaju materijalni rashodi (rashodi za promidžbu i informiranje te drugi materijalni rashodi) i rashodi za zaposlene te da su znatnije ostvareni rashodi parlamentarnih političkih stranaka.

Rashodi za zaposlene ostvareni u iznosu od 26.527.095,00 kn odnose se na plaće 221 zaposlenika političkih stranaka, od čega je 210 u parlamentarnim političkim strankama, a 11 u izvanparlamentarnim političkim strankama. Odnose se na rashode za plaće za redovan rad, doprinose na plaće te druge rashode za zaposlene (božićnice, jubilarne nagrade, regres, darove djeci zaposlenika, potpore za novorođeno dijete ili u slučaju smrti člana obitelji). Plaće su obračunane u skladu s unutarnjim aktima te propisima koji uređuju obračun i isplatu plaća i drugih naknada zaposlenima.

Rashodi za promidžbu i informiranje ostvareni u iznosu od 25.200.206,00 kn (za izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske u iznosu od 16.828.705,00 kn, redovne aktivnosti političkih stranaka u iznosu od 7.384.402,00 kn, lokalne izbore u iznosu od 846.810,00 kn te izbor predsjednika Republike Hrvatske i druge rashode za promidžbu i informiranje u iznosu od 140.289,00 kn), između ostalog, odnose se na usluge izrade vizualnog identiteta; oglašavanje putem digitalne platforme, elektroničkih i tiskanih medija (zakup medijskog prostora na televiziji i radiju, dnevnim novinama i *web*-portalima, izradu videorazglednica, televizijskih i radijskih spotova, promidžbenih poruka, oglasa, *banner*a i plakata); kreiranje slogana i dizajn; marketinške, operativne i savjetodavne usluge; grafičko oblikovanje; izradu komunikacijskih sredstava; najam dvorana i javnih površina te tehničke opreme; nabavu promidžbenog materijala (kalendari, majice, letci, zastavice, transparenti, baloni, kemijske olovke, upaljači, knjige, zahvalnice, privjesci, slatkiši i drugo); organizaciju glazbenih nastupa; snimanje i izradu reklamnih spotova te fotografiranje kandidata; istraživanje javnog mijenja i provođenje anketa; dnevne, tjedne i mjesečne tiskovine nacionalnog i regionalnog sadržaja te stručnu literaturu, kao i oglašavanje na drugim medijima (*banner*i, pasice, totemi, panoi, digitalni *citylight*ovi i *billboard*-lokacije).

Drugi materijalni rashodi ostvareni u iznosu od 52.862.194,00 kn odnose se na rashode za reprezentaciju (redovno poslovanje političkih stranaka, susreti članova političke stranke, obilježavanje državnih blagdana, značajnih obljetnica i događanja, sastanci organizacijskih jedinica političkih stranaka, zastupnika Hrvatskoga sabora iz redova političkih stranaka, izvještajno-tematske konvencije i drugo); intelektualne i osobne usluge (između ostalog, usluge studentskih servisa, konzultantske i savjetničke usluge, usluge ispitivanja javnog mijenja i analiza medijskog tržišta, uslugu političkog marketinga te marketinške, operativne i savjetodavne usluge u pripremi i realizaciji digitalne kampanje, odvjjetničke, javnobilježničke, knjigovodstvene i druge usluge); usluge telefona, pošte i prijevoza; usluge tekućeg i investicijskog održavanja; zakupnine i najamnine (zakup poslovnih prostora i javnih površina, najam opreme, troškovi operativnog *leasing*a); naknade troškova zaposlenima; uredski materijal i druge materijalne rashode (literatura, materijal i sredstva za čišćenje i održavanje te drugi materijal za potrebe redovnog poslovanja političkih stranaka); energiju (gorivo, plin i električna energija); komunalne usluge (opskrba vodom, odlaganje otpada i druge naknade); tisak i uvezivanje; računalne usluge; troškove čišćenja poslovnih prostora te druge nespomenute materijalne rashode (između ostalog, registracija i tehnički pregled vozila, premije osiguranja, sitan inventar, članarine, kotizacije, usluge tjelesne zaštite, radiotelevizijske pristojbe i naknade za autoceste).

Rashodi amortizacije ostvareni u iznosu od 1.971.203,00 kn odnose se na trošak nabave dugotrajne imovine koja se amortizira u vijeku uporabe prema propisanim stopama amortizacije (građevinski objekti, računalna oprema, uredski namještaj i oprema, komunikacijski uređaji, vozila i druga imovina u vlasništvu političkih stranaka). Obračun amortizacije obavljen je prema odredbama Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu.

Financijski rashodi ostvareni u iznosu od 1.499.104,00 kn odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa, kamate za primljene kredite od poslovnih banaka, zatezne kamate i negativne tečajne razlike.

Rashodi za donacije (pomoći) ostvareni u iznosu od 3.637.047,00 kn odnose se na dane donacije (pomoći) zakladama, građanima i udrugama te drugim interesnim i ugroženim skupinama u okviru planiranih aktivnosti političkih stranaka na temelju zamolbi, zapisnika i odluka, uz koje su priloženi računi.

Drugi rashodi ostvareni u iznosu od 5.347.377,00 kn, između ostalog, odnose se na ugovorne kazne i naknade štete, kazne i penale (troškove po izvansudskoj nagodbi), novčane kazne po prekršajnim postupcima i pristojbe, otpisana potraživanja, naknade štete fizičkim i pravnim osobama na temelju ugovornih obveza te ostala porezna davanja.

Imovina te obveze i vlastiti izvori

Na 31. prosinca 2019. ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora političkih stranaka obuhvaćenih revizijom iskazana je u iznosu od 112.184.502,00 kn. Vrijednosno značajniju imovinu te obveze i vlastite izvore u ukupnom iznosu od 105.253.126,00 kn ili 93,8 % iskazale su parlamentarne političke stranke, dok su je izvanparlamentarne političke stranke iskazale u iznosu od 6.931.376,00 kn ili 6,2 % ukupno iskazane vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora.

U tablici broj 4 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora političkih stranaka koncem 2019.

Tablica broj 4

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora političkih stranaka koncem 2019.

u kn

Redni broj	Opis	31. prosinca 2019.	Udjel u %
	1	2	3
1.	Nefinancijska imovina	51.168.924,00	45,6
1.1.	Neproizvedena dugotrajna imovina	3.796.248,00	3,4
1.2.	Proizvedena dugotrajna imovina	47.304.659,00	42,2
1.3.	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	40.722,00	0,0
1.4.	Sitni inventar	9.632,00	0,0
1.5.	Nefinancijska imovina u pripremi	17.663,00	0,0
2.	Financijska imovina	61.015.578,00	54,4
2.1.	Novac u banci i blagajni	31.911.239,00	28,4
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih, potraživanja za više plaćene poreze i drugo	4.510.698,00	4,0
2.3.	Zajmovi	220.445,00	0,2
2.4.	Dionice i udjeli u glavnici	628.200,00	0,6
2.5.	Potraživanja za prihode	15.173.082,00	13,5
2.6.	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	8.571.914,00	7,7
	Ukupno imovina (1. + 2.)	112.184.502,00	100,0
3.	Obveze	54.286.252,00	48,4
3.1.	Obveze za rashode	28.911.303,00	25,8
3.2.	Obveze za kredite i zajmove	10.392.079,00	9,3
3.3.	Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	14.982.870,00	13,3
4.	Vlastiti izvori	57.898.250,00	51,6
	Ukupno obveze i vlastiti izvori (3. + 4.)	112.184.502,00	100,0
	Izvanbilančni zapisi	3.520.854,00	-

Nefinancijska imovina u vrijednosti od 51.168.924,00 kn odnosi se na vrijednost neproizvedene dugotrajne imovine (zemljišta, ulaganja u tuđu imovinu iz prijašnjih godina, osnivački izdaci i ostala prava) u iznosu od 3.796.248,00 kn, proizvedene dugotrajne imovine (poslovni i građevinski objekti, uredska oprema i namještaj, komunikacijska, računalna i druga oprema, oprema i uređaji za održavanje i zaštitu te druge namjene, umjetnička djela i druge izložbene vrijednosti, prijevozna sredstva, ulaganja u računalne programe) u iznosu od 47.304.659,00 kn, plemenite metale i ostale pohranjene vrijednosti (pohranjene knjige) u iznosu od 40.722,00 kn, sitni inventar u iznosu od 9.632,00 kn te nefinancijsku imovinu u pripremi u iznosu od 17.663,00 kn, nakon izvršenog ispravka vrijednosti, koja je nabavljena tijekom 2019. i prethodnih godina.

U okviru financijske imovine, vrijednosno najznačajniji je novac u banci i blagajni, iskazan u iznosu od 31.911.239,00 kn, od čega se 26.443.094,00 kn ili 82,9 % odnosi na parlamentarne, a 5.468.145,00 kn ili 17,1 % na izvanparlamentarne političke stranke. Također, značajna su potraživanja za prihode (između ostalog, potraživanja od lokalnih jedinica za redovito godišnje financiranje, članarine i potraživanja na temelju zaključenih sporazuma o zajedničkom financiranju izborne promidžbe za izbore članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske i lokalne izbore iz prethodnih godina) iskazana u iznosu od 15.173.082,00 kn, od čega se na parlamentarne političke stranke odnosi 14.442.626,00 kn ili 95,2 %, a na izvanparlamentarne 730.456,00 kn ili 4,8 %.

Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te potraživanja za više plaćene poreze i drugo iskazani su u iznosu od 4.510.698,00 kn, od čega se 4.372.231,00 kn ili 96,9 % odnosi na parlamentarne političke stranke. Odnose se, između ostalog, na dugoročna potraživanja od kupaca za stanove prodane na temelju odredaba Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (Narodne novine 43/92 – pročišćeni tekst, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 2/94, 44/94, 47/94 – ispravak, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97, 103/97, 119/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01 i 78/02), potraživanja iskazana prema prijedlogu Ministarstva financija iz 2011., po kojem se političkoj stranci priznaje 35,0 % od ukupno uplaćenih sredstava na ime otplate stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo, na temelju evidencije poslovne banke te potraživanja od koalicijskih partnera nakon provedenih izbora zastupnika u Hrvatski sabor u 2016. te prijevremenih i redovnih lokalnih izbora provedenih prethodnih godina.

Zajmovi četiri političke stranke (DDS, HSU, RF, SDSS) iskazani u iznosu od 220.445,00 kn odnose se, između ostalog, na dane zajmove i pozajmice trgovačkom društvu u suvlasništvu političke stranke, drugoj političkoj stranci, redovnim članovima političke stranke i fizičkim osobama u prethodnim godinama.

Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda iskazani su u iznosu od 8.571.914,00 kn, od čega se 8.529.713,00 kn ili 99,5 % odnosi na parlamentarne političke stranke (između ostalog, rashodi budućih razdoblja po izvansudskoj nagodbi o obročnoj otplati duga za usluge izborne promidžbe iz prethodnih godina).

Obveze su iskazane u iznosu od 54.286.252,00 kn, od čega se na parlamentarne političke stranke odnosi 52.114.017,00 kn ili 96,0 %, a na izvanparlamentarne 2.172.235,00 kn ili 4,0 %.

Obveze za rashode u iznosu od 28.911.303,00 kn odnose se na obveze za zaposlene, obveze prema državnom proračunu (65,0 % od naplate prodanih stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo), obveze po izvansudskoj nagodbi o obročnoj otplati duga za usluge izborne promidžbe iz prethodnih godina, obveze za materijalne rashode (prema dobavljačima i druge obveze za financiranje rashoda poslovanja), obveze za financijske rashode te druge nespomenute obveze.

Od ukupno iskazanih obveza za kredite i zajmove u iznosu od 10.392.079,00 kn vrijednosno značajnije u iznosu od 9.953.712,00 kn ili 95,8 % odnose se na tri parlamentarne političke stranke (HNS, HSS, SDP), i to za kredite u vezi s financiranjem izborne promidžbe (za izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske i izbor zastupnika u Hrvatski sabor iz prethodnih godina), obrtnih sredstava i financijski najam vozila te zajmove od fizičkih osoba.

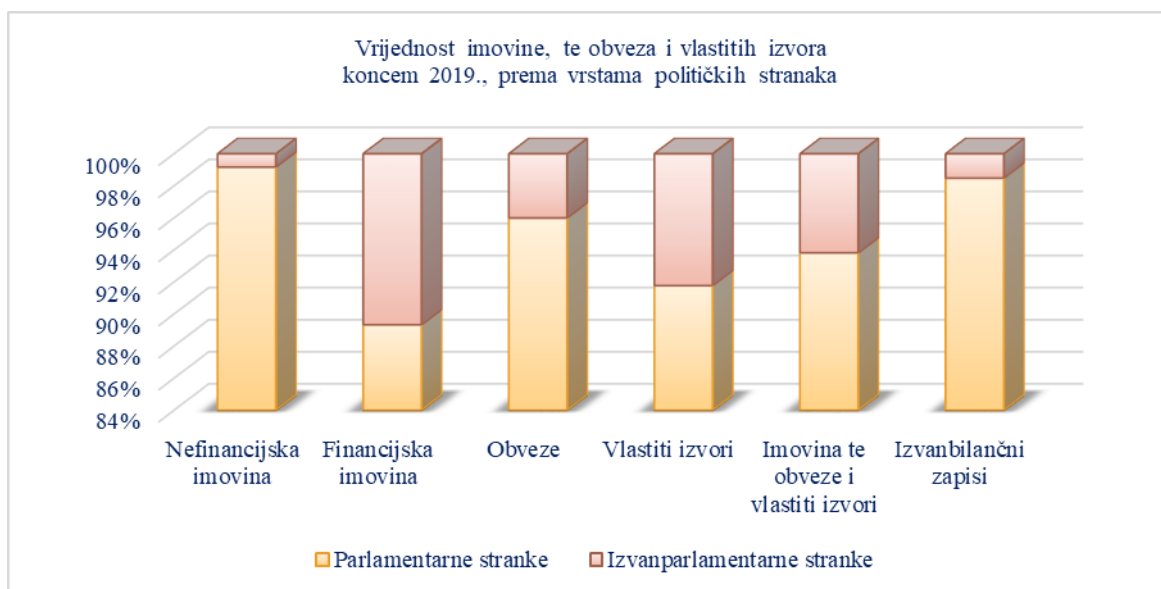
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja u iznosu od 14.982.870,00 kn iskazalo je 17 političkih stranaka, a odnose se, između ostalog, na potraživanja za članarine, od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za redovito godišnje financiranje i prodaje stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

Vlastiti izvori iskazani u iznosu od 57.898.250,00 kn odnose se na preneseni višak odnosno manjak prihoda te vlastite izvore, od čega su 53.139.109,00 kn ili 91,8 % iskazale parlamentarne, a 4.759.141,00 kn ili 8,2 % izvanparlamentarne političke stranke.

Izvanbilančni zapisi iskazani u iznosu od 3.520.854,00 kn, između ostalog, odnose se na evidentirane instrumente osiguranja povrata primljenih kredita *leasing* društva za financijski i operativni najam vozila, moguće obveze prema dobavljaču, osiguranje ugovora o najmu poslovnog prostora i poslovnoj banci za poslovnu karticu te vrijednost poslovnog prostora za koji se vodi postupak utvrđivanja vlasništva (HDZ, HNS, MREŽA, Naprijed Hrvatska!, NHR, SDA Hrvatske, SDP).

U grafičkom prikazu broj 5 daje se struktura vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora koncem 2019., prema vrstama političkih stranaka, iz kojeg je vidljivo da je znatnije iskazana vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora parlamentarnih političkih stranaka.

Grafički prikaz broj 5

Nalaz revizije

Financijskom revizijom političkih stranaka za 2019. utvrđene su nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje, financijske izvještaje, računovodstveno poslovanje, prihode i rashode te zabranu financiranja i pogodovanja.

– Planiranje

Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te članka 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., političke stranke mogu financijska sredstva koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom.

Prema odredbama članka 50. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je stupio na snagu 24. ožujka 2019., političke stranke dužne su do završetka tekuće godine donijeti godišnji program rada i financijski plan za iduću kalendarsku godinu, neovisno o tome vode li dvojno ili jednostavno knjigovodstvo. Nadalje, političke stranke koje vode dvojno knjigovodstvo dužne su financijski plan za iduću kalendarsku godinu sastaviti u skladu s propisima kojima se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

Odredbom članka 5. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da se financijski plan neprofitne organizacije sastoji od plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otplata te obrazloženja financijskog plana. Metodologija izrade financijskog plana, izmjena i dopuna te način i uvjeti izvršavanja financijskog plana, između ostalog, propisani su Pravilnikom o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Narodne novine 119/15). Odredbama članka 13. Pravilnika o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija, propisano je da se plan prihoda i rashoda priprema najmanje na razini skupine iz računskog plana za neprofitne organizacije, a prihodi i rashodi planiraju u skladu s računovodstvenim načelom nastanka događaja. Prema odredbama članaka 16. i 17. spomenutog Pravilnika, obrazloženje financijskog plana sastoji se od obrazloženja skupina prihoda i rashoda te programa, aktivnosti i projekata, koji se planiraju provoditi u godini za koju se donosi financijski plan. Obrazloženje skupina prihoda i rashoda mora sadržavati parametre koji su se koristili kod izračuna potrebnih sredstava za svaku od skupina prihoda i rashoda. Obrazloženje programa, aktivnosti i projekata mora sadržavati poveznicu s programom rada i potrebnim sredstvima za njihovu provedbu. Nadalje, u financijskom planu mora biti vidljiv planirani rezultat poslovanja za koji se očekuje da će ga neprofitna organizacija, u ovom slučaju, politička stranka ostvariti na dan 31. prosinca godine koja prethodi godini za koju se donosi financijski plan. Odredbama članka 19. spomenutog Pravilnika, između ostalog, propisano je da se izmjene i dopune financijskog plana provode tijekom godine po postupku za donošenje financijskog plana, obvezno se provode u slučaju značajnih odstupanja nastalih prihoda i rashoda u odnosu na planirane, a posebice u slučaju nastanka novih obveza za čije podmirenje sredstva nisu osigurana, odnosno smanjenja prihoda uz čije je ostvarenje vezano podmirenje već nastalih obveza.

Kako bi se omogućilo učinkovito upravljanje i kontrola financijskog poslovanja političke stranke, godišnji program rada treba sadržavati opis glavnih aktivnosti, iznos potrebnih sredstava te izvore financiranja za određeno razdoblje, a financijski plan treba biti usklađen s godišnjim programom rada i mora sadržavati pregled planiranih prihoda i rashoda za tekuću godinu, prema vrstama prihoda i rashoda utvrđenima u računskom planu za neprofitne organizacije.

Političke stranke su godišnji program rada, financijski plan te izmjene i dopune financijskog plana za 2019. dostavljale kao prilog uz godišnji financijski izvještaj, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, kako je propisano odredbama članka 52. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019.

Utvrđeno je da godišnji program rada političke stranke sadrži ciljeve, planirane aktivnosti, sredstva potrebna za njihovu realizaciju te izvore financiranja, ali za planirane aktivnosti rashodi nisu utvrđeni prema vrstama utvrđenima računskim planom za neprofitne organizacije, čime je otežano praćenje ostvarenja rashoda po aktivnostima. Također se ne prati ostvarenje rashoda po aktivnostima utvrđenima godišnjim programom rada, a na pojedinim knjigovodstvenim ispravama (računima) nije navedena programska aktivnost na koju se rashod odnosi te nije moguće utvrditi jesu li sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada i financijskim planom. Nadalje, utvrđeno je nerealno planiranje prihoda i rashoda odnosno pri znatnijim odstupanjima ostvarenih i planiranih prihoda i rashoda nisu donesene izmjene i dopune financijskog plana, financijski plan ne sadrži rezultat poslovanja iz prethodne godine te nije sastavljeno obrazloženje financijskog plana.

Političkim strankama obuhvaćenima revizijom za 2019. skrenuta je pozornost na odredbe Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., a s obzirom na to da političke stranke, prema spomenutom Zakonu, financijska sredstva mogu koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom rada i financijskim planom, Ured je mišljenja da sve političke stranke trebaju sastaviti godišnje financijske planove i programe rada, na način koji osigurava učinkovito upravljanje i kontrolu financijskog poslovanja te postupanje u skladu s propisima. Ured je dao preporuke i naloge u vezi s donošenjem i sastavljanjem financijskih planova i godišnjih programa rada, kao i u vezi s tim da u godišnjem programu rada uz opis glavnih aktivnosti treba navesti iznose planiranih rashoda prema vrstama utvrđenima računskim planom za neprofitne organizacije, kako bi se omogućilo učinkovitije upravljanje i kontrola financijskih sredstava te stvorili preduvjeti da se sredstva koriste isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada. Također, potrebno je pratiti ostvarenje rashoda po aktivnostima utvrđenim godišnjim programom rada te na knjigovodstvenim ispravama (računima) navesti programsku aktivnost na koju se rashod odnosi, odnosno voditi poslovne knjige na način koji omogućuje kontrolu korištenja sredstava, u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.

– **Financijski izvještaji**

Političke stranke, prema odredbama članka 52. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., obvezne su sastavljati godišnje financijske izvještaje za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca te ih, zajedno s propisanim priložima (godišnji program rada, financijski plan, izvješće o donacijama primljenima tijekom godine), dostaviti Uredu, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, u roku od 60 dana od dana isteka izvještajnog razdoblja. Prvi godišnji financijski izvještaji, zajedno s priložima, koji se sastavljaju i dostavljaju Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu u skladu s odredbama ovoga Zakona odnose se na izvještajno razdoblje od 1. siječnja 2019., a trebalo ih je dostaviti do 2. ožujka 2020.

Političke stranke sastavile su i dostavile financijske izvještaje i njihove sastavne dijelove Uredu unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja (a pojedine dodatno i u papirnatom obliku, elektroničkom poštom ili tijekom obavljanja revizije). Pojedine političke stranke to nisu učinile u propisanom roku (Demokrati, HSP, NLSP), pojedine su financijske izvještaje unijele na način koji je predviđen za obveznike jednostavnog knjigovodstva umjesto na način koji je predviđen za obveznike dvojnog knjigovodstva (HSP AS, NLSP) ili nisu unijele Bilješke uz financijske izvještaje (uz Bilancu i uz Izvještaj o prihodima i rashodima) i/ili pojedine propisane priloge na propisani način (Abeceda, Naprijed Hrvatska!, Živi zid).

Pojedine političke stranke su, kako je obrazloženo tijekom obavljanja revizije, imale tehničkih problema/poteškoća pri unosu navedenih dokumenata u informacijski sustav za nadzor financiranja.

Temeljni financijski izvještaji pojedinih političkih stranaka (Abeceda, Unija) nisu sastavljeni na propisani način odnosno podaci iskazani u financijskim izvještajima nisu točni i istiniti te istovjetni podacima evidentiranim u poslovnim knjigama (između ostalog, u financijskim izvještajima nisu iskazani pojedini rashodi i obveze (za knjigovodstvene usluge i zakup poslovnog prostora), kao ni potraživanja za članarine).

Odredbom članka 28. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije te da neprofitna organizacija sastavlja i podnosi financijske izvještaje na razini pravne osobe s uključenim podacima o poslovanju njezinih organizacijskih jedinica.

Bilješke uz financijske izvještaje, između ostalog, ne sadrže detaljniju razradu i dopunu podataka iz Bilance i Izvještaja o prihodima i rashodima, pregled ostalih ugovornih obveza po sudskim sporovima u tijeku te razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine (HSLs, HSP, HSP AS, Naprijed Hrvatska!, Živi zid).

Prema odredbama članka 9. Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, Bilješke su dopuna podataka uz financijske izvještaje, a mogu biti opisne, brojčane ili kombinirane. Obvezne Bilješke uz Bilancu jesu pregled ugovornih odnosa i slično koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku...) te pregled stanja i rokova dospijeca dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih kredita i financijskih najмова (*leasing*). U Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima potrebno je navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine.

Ured je naložio sastavljati i dostavljati financijske izvještaje s propisanim priložima na način i u roku u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima te propisima koji uređuju neprofitno računovodstvo. Naložio je u Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima te Bilješkama uz Bilancu navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine te objašnjenje na što se odnose izvanbilančni zapisi u skladu s odredbama Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija. Naložio je iskazivati podatke u financijskim izvještajima na način da pružaju objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja političke stranke u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

– **Računovodstveno poslovanje**

Političke stranke obvezne su voditi poslovne knjige u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Odredbama članaka 12., 13. i 14. spomenutog Zakona, propisane su sljedeće poslovne knjige: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Od pomoćnih knjiga obvezno se vode: knjiga dugotrajne i kratkotrajne nefinancijske imovine, knjiga financijske imovine i obveza (potraživanja i obveza, primljenih i izdanih vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata, potraživanja i obveza po osnovi primljenih zajmova i kredita te danih zajmova), knjiga blagajne, knjiga ulaznih i izlaznih računa te evidencije putnih naloga i korištenja službenih vozila i danih i primljenih jamstava i garancija, kao i druge pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.

U području računovodstvenog poslovanja utvrđene su nepravilnosti i propusti kod 16 političkih stranaka u dijelu koji se odnosi na evidentiranje i iskazivanje poslovnih događaja te popis imovine i obveza.

Za pojedine političke stranke (Abeceda, AM, BUZ, DUSTRA, HDSSB, HSLs, HSP, HSS, HSU, Laburisti, Naprijed Hrvatska!, NHR, Pametno, Unija, Živi zid), između ostalog, utvrđeno je da podaci o dugotrajnoj nefinancijskoj imovini u poslovnim knjigama nisu istovjetni podacima u pomoćnoj knjizi te je pogrešno obračunan ispravak vrijednosti i obračun amortizacije za dio dugotrajne nefinancijske imovine (računalnu opremu i namještaj); nisu evidentirale rashode prema rasporedu računa za neprofitne organizacije ili su poslovne događaje u pojedinim slučajevima evidentirale bez vjerodostojne dokumentacije; pojedini rashodi nisu evidentirani u izvještajnom razdoblju na koje se odnose ili su evidentirani na temelju izvoda žiroračuna; u pojedinim slučajevima odgovorna osoba nije prethodno ovjerila i kontrolirala knjigovodstvene isprave na temelju kojih su evidentirani poslovni događaji ili su poslovni događaji evidentirani na temelju knjigovodstvenih isprava iz kojih se ne može nedvojbeno utvrditi vrsta poslovnog događaja, odnosno pružene usluge, kao ni potvrditi da su financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programom rada u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe odnosno Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu; poslovne knjige za 2019., iako zaključene, nisu uvezene i potpisane ni zaštićene elektroničkim potpisom; u poslovnim knjigama nisu evidentirale ni u financijskim izvještajima iskazale rashode i obveze (za službena putovanja, knjigovodstvene usluge i zakup poslovnog prostora), potraživanja (iz proračuna lokalne jedinice ni od članova političke stranke koji su obveznici plaćanja članarina odnosno članskog doprinosa), kao ni izvanbilančne zapise (potencijalne obveze u vezi sa sudskim sporovima koje politička stranka vodi); dobrovoljni prilog (donacija) od fizičke osobe nije iskazan u Izvješću o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja. Nadalje, kod pojedinih političkih stranaka (Abeceda, Živi zid) utvrđene su nepravilnosti u okviru blagajničkog poslovanja (između ostalog, nije poštovan blagajnički maksimum, a dokumentacija vezana uz blagajničko poslovanje (blagajnički izvještaji te uplatnice i isplatnice i druga dokumentacija) nije priložena).

Prema odredbama članka 17. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Isprava za knjiženje uredna je kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja povodom kojeg je sastavljena. Vjerodostojna je ona knjigovodstvena isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj.

Prihodi i rashodi, prema odredbama članka 26. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, priznaju se uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja. Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija), članarina, pomoći, doprinosa i drugi slični prihodi priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) u izvještajnom razdoblju, a mogu se priznati u izvještajnom razdoblju, ako su naplaćeni najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje. Rashodi se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju.

Popis imovine i obveza propisan je odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Političke stranke dužne su popisati imovinu i obveze na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Popis imovine i obveza obavlja povjerenstvo za popis, koje se osniva u skladu sa statutom ili drugim najvišim općim aktom neprofitne organizacije (političke stranke). Zakonski zastupnik određuje datum popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja s priloženim popisnim listama. Podaci o popisu unose se pojedinačno u naturalnim, odnosno novčanim izrazima u popisne liste (knjigovodstvene isprave čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi povjerenstva za popis).

Nakon završetka popisa, povjerenstvo je obvezno sastaviti izvještaj na temelju popisnih lista i svojih zapažanja te ga predati zakonskom predstavniku, koji na temelju navedenog odlučuje o manjkovima, viškovima, otpisu i rashodovanju imovine, kao i mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja.

Pojedine političke stranke (AM, HSP, HSP AS, HSS, HSU, NHR) nisu obavile popis imovine i obveza u skladu s propisima, između ostalog, popisom nije obuhvaćen dio imovine i obveza ili popis uopće nije obavljen, popisne liste nisu potpisane, po završetku popisa povjerenstvo nije sastavilo izvještaj kako bi ga predalo zakonskom predstavniku političke stranke te nije usklađeno knjigovodstveno sa stvarnim stanjem.

S obzirom na to da poslovne knjige trebaju pružiti istinit, pouzdan i točan pregled podataka pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora, a podaci se u poslovne knjige unose po nastanku poslovnog događaja (najkasnije u roku primjerenom za sastavljanje financijskih izvještaja), Ured je naložio evidentiranje i iskazivanje poslovnih događaja i vođenje poslovnih knjiga te obavljanje popisa imovine i obveza u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu te Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Naložio je utvrditi i u poslovnim knjigama evidentirati potraživanja od lokalnih jedinica s osnove redovitog godišnjeg financiranja i obveznika plaćanja članskog doprinosa u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu.

– **Prihodi**

Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., odnosno članka 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., propisano je da političke stranke mogu radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva stjecati prihode od imovine u svojem vlasništvu, članarina, odnosno članskog doprinosa, izdavačke djelatnosti, dobrovoljnih priloga (donacija), prodaje propagandnog materijala, organiziranja stranačkih manifestacija te iz drugih zakonom dopuštenih izvora. Također, propisano je da se političke stranke mogu financirati iz sredstava državnog proračuna, kao i proračuna lokalnih jedinica, na način i pod uvjetima utvrđenima spomenutim Zakonom.

Dobrovoljnim priložima (donacijama), prema odredbama članka 10. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te članka 2., stavka 1., točke 8. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., smatraju se povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac, odnosno pružaju usluge ili daju proizvode bez naplate, političkoj stranci, nezavisnom zastupniku i nezavisnom vijećniku za njihov politički rad odnosno političkoj stranci, neovisnoj listi, listi grupe birača i kandidatu za financiranje izborne promidžbe.

Utvrđeno je da je dobrovoljni prilog (donaciju) od fizičke osobe politička stranka (BUZ) evidentirala u poslovnim knjigama na temelju odluke Predsjedništva o prijenosu sredstava iz rujna 2019. te istodobno iz poslovnih knjiga isknjižila obvezu za povrat pozajmice. U slučaju primitka sredstava iz državnog proračuna temeljem izbora određenog broja zastupnika u Hrvatski sabor, prema ugovoru o pozajmici iz 2011. koji je zaključen s fizičkom osobom, politička stranka obvezala se vratiti pozajmicu najkasnije u roku od osam dana kada zajmodavac zatraži povrat, a u slučaju da politička stranka ne osvoji nijedan mandat pozajmica se smatra nepovratnom donacijom za izbornu promidžbu. S obzirom na to da politička stranka na parlamentarnim izborima u 2011. nije osvojila nijedno zastupničko mjesto u Hrvatskom saboru, tada su se, prema ugovoru o pozajmici, stekli uvjeti za evidentiranje pozajmice kao dobrovoljnog priloga (donacije).

Dio utvrđenih nepravilnosti i propusta u vezi s dobrovoljnim prilogom (donacijom) opisan je u okviru područja financijski izvještaji, računovodstveno poslovanje te zabrane financiranja i pogodovanja (između ostalog, dobrovoljni prilog (donacija) od fizičke osobe nije iskazan u Izvješću o primljenim donacijama za potporu političkog djelovanja; dobrovoljni prilozi (donacije) iz nedopuštenih izvora nisu u zakonom propisanom roku uplaćeni u državni proračun i prijavljeni Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu).

Ured je naložio u vezi s primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama) postupati u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma.

Osim toga, u vezi s primljenim dobrovoljnim priložima (donacijama), revizijom proračuna i proračunskih korisnika, lokalnih jedinica i drugih subjekata revizije provjereno je jesu li donatori političkih stranaka ujedno bili i dobavljači subjekata revizije te jesu li utvrđene nepravilnosti u provedbi postupaka javne nabave.

Utvrđeno je da su od 2 893 dobavljača u 132 subjekata revizije 15 dobavljača bili i donatori tri političke stranke, ali revizijom nisu utvrđene nepravilnosti koje bi ukazivale na neetično ponašanje pri odabiru dobavljača – donatora političkih stranaka (utvrđeni su propusti kod subjekata revizije, između ostalog, izmjene i dopune plana nabave nisu donesene, bilješke o odsutnosti članova povjerenstva za pregled i ocjenu ponuda nisu sastavljene).

– **Rashodi**

Političke stranke, prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te članka 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., mogu financijska sredstva koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom rada i godišnjim financijskim planom.

Kod pojedinih političkih stranaka (BUZ, SDA Hrvatske) utvrđene su nepravilnosti i propusti pri obračunu putnih naloga za službena putovanja (pojedini putni nalozi nemaju naznačena početna i završna stanja brojila, izvješća o službenom putovanju nisu sastavljena, datum sastavljanja putnog naloga unesen je nakon datuma već obavljenog službenog puta, nedostaju potpisi podnositelja obračuna, likvidatora i blagajnika).

Prema odredbama članka 8. Pravilnika o porezu na dohodak (Narodne novine 10/17, 128/17, 106/18, 1/19 i 80/19), izdaci za službena putovanja (dnevnice, naknade prijevoznih troškova, naknade korištenja privatnog automobila u službene svrhe, troškovi noćenja i drugo) obračunavaju se na temelju urednog i vjerodostojnog putnog naloga i priloženih isprava kojima se dokazuju izdaci i drugi podaci navedeni na putnom nalogu. Neovisno u kojem obliku se izdaje, putni nalog kao vjerodostojna isprava sadrži osobito sljedeće podatke: nadnevak izdavanja, ime i prezime osobe koja se upućuje na službeno putovanje, mjesto u koje osoba putuje, svrhu putovanja, vrijeme trajanja putovanja, vrijeme kretanja na put, podatke o prijevoznom sredstvu kojim se putuje (ako se putuje automobilom potrebno je navesti marku i registarsku oznaku automobila, početno i završno stanje brojila – kilometar/sat), vrijeme povratka s puta, potpis ovlaštene osobe, obračun troškova, likvidaciju obračuna te izvješće s puta. Uz putni nalog obvezno se prilažu isprave kojima se dokazuju nastali izdaci i to osobito: računi za cestarine, računi za parking, putne karate ili u iznimnim i opravdanim slučajevima preslike putnih karata, računi za smještaj i drugo, bez obzira na način podmirjenja izdataka. U skladu s odredbama članka 17. Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Knjigovodstvena isprava je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj. Vjerodostojna je knjigovodstvena isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj.

Za potrebe službenih putovanja korištena su privatna osobna vozila u službene svrhe za što je istodobno neoporezivo obračunavana i isplaćivana naknada od 2,00 kn po prijeđenom kilometru i naknada troškova goriva na temelju priloženih računa za gorivo. Također, obračunavana je i isplaćivana naknada od 2,00 kn po prijeđenom kilometru za službena putovanja za koja su troškovi goriva plaćeni službenom karticom političke stranke. S obzirom na to da su u neoporezivom iznosu naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe sadržani i troškovi za gorivo, naknada troškova goriva predstavlja naknadu troškova službenog putovanja koja je trebala biti obračunana i isplaćena kao naknada iznad neoporezivog iznosa (NHR).

Prema odredbama članka 9., točke 11. Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine 115/16, 106/18, 121/19 i 32/20) i članka 6., stavka 7. Pravilnika o porezu na dohodak, osobama koje nemaju zasnovani radni odnos u neprofitnoj organizaciji, a koje su bile na službenom putovanju za njezine potrebe i do trenutka isplate primitaka kojima im se nadoknađuju troškovi nastali tijekom službenog putovanja nisu u istom poreznom razdoblju ostvarili naknadu za rad u toj neprofitnoj organizaciji, odnosno nisu u toj neprofitnoj organizaciji ostvarili primitke po osnovi nesamostalnoga rada niti primitke koji imaju obilježje drugog dohotka, mogu se neoporezivo nadoknaditi troškovi službenog putovanja na isti način i pod istim uvjetima kao i osobama u radnom odnosu, odnosno mogu im se nadoknaditi izdaci za smještaj, izdaci za prijevoz te izdaci za prehranu i prijevoz u mjestu u koje je osoba upućena na službeno putovanje, a koji se, u pravilu, namiruju iz dnevnice. Prema odredbama članka 7. spomenutog Pravilnika, oporezivim primicima po osnovi nesamostalnoga rada ne smatraju se iznosi što ih poslodavac ili isplatitelj plaće isplaćuje svojim radnicima, između ostalog, za naknade prijevoznih troškova na službenom putovanju u visini stvarnih izdataka, odnosno naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 2,00 kune po prijeđenom kilometru.

Također, skreće se pozornost na odredbe članka 92. spomenutog Pravilnika, prema kojima neprofitne organizacije obavljaju isplate primitaka fizičkim osobama na njihov žiroračun kod banke, osim iznimno, naknade troškova službenog putovanja koje u skladu s člankom 9. Zakona o porezu na dohodak ne podliježu oporezivanju, koje se fizičkim osobama mogu isplatiti i u gotovu novcu.

Utvrđene su i nepravilnosti u dijelu koji se odnosi na ugovore o djelu i ugovore o autorskom honoraru. Tako su na temelju jednog ugovora o djelu manje obračunani porezi i doprinosi (naknada je obračunana kao autorski honorar), a jednom autoru je na račun isplaćen ugovoreni honorar, bez obračuna i uplate pripadajućih poreza i doprinosa, koji su propisani Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima (Narodne novine 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18). Rok isporuke za četiri autorska djela (za izradu analize građansko-pravne odgovornosti, analize regulatornog uređenja zaštite od neionizirajućeg zračenja, analize prekoračenja ovlasti predsjedatelja Hrvatskog sabora i njegove kaznenopravne odgovornosti, stručnih tekstova za promotivne objave na društvenoj mreži te izradu analize ovršnog zakonodavstva Republike Hrvatske i pružanje konzultantskih usluga u vezi s prijedlogom za njegovo poboljšanje) nije ugovoren, kao ni način korištenja (završenih analiza i drugih ugovorenih autorskih djela) te osoba ovlaštena za korištenje autorskog djela.

Prema odredbi članka 5. Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (Narodne novine 167/03, 79/07, 80/11, 125/11, 141/13, 127/14, 62/17 i 96/18), autorsko djelo je originalna intelektualna tvorevina iz književnoga, znanstvenog i umjetničkog područja koja ima individualni karakter, bez obzira na način i oblik izražavanja, vrstu, vrijednost ili namjenu, a odredbom članaka 51. i 52. navedenog Zakona propisano je da ugovor na temelju kojeg se stječe pravo iskorištavanja autorskog prava (autorskopравни ugovor) mora biti zaključen u pisanom obliku te mora sadržavati barem djelo na koje se odnosi, način korištenja te osobu ovlaštenu na korištenje autorskog djela (korisnik). Autorskopравни ugovor može biti zaključen i glede autorskog djela koje još nije stvoreno pod pretpostavkom da se njime odredi barem vrsta i način korištenja budućeg djela. (Živi zid)

Ured je naložio obračunavati i isplaćivati troškove službenih putovanja na temelju naloga za službeno putovanje koji sadrži sve propisane podatke u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o porezu na dohodak. Naložio je utvrđivati, obračunavati i isplaćivati neoporezive i oporezive iznose naknada za službena putovanja u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak i Pravilnika o porezu na dohodak. Također, Ured je naložio ugovore o autorskim djelima zaključivati sa svim propisanim elementima u skladu s odredbama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima, a pri obračunu i isplati naknada na temelju ugovora o djelu i ugovora o autorskom honoraru obračunati poreze i doprinose u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima.

– **Zabrana financiranja i pogodovanja**

U području zabrane financiranja i pogodovanja utvrđene su nepravilnosti i propusti u vezi s postupanjem s dobrovoljnim priložima (donacijama). Podaci o dobrovoljnim priložima (donacijama) koji su evidentirani u poslovnim knjigama te iskazani u financijskim izvještajima nisu istovjetni podacima iskazanima u izvješćima o primljenim donacijama (za redovne političke aktivnosti i financiranje izborne promidžbe).

Utvrđeno je da dobrovoljni prilozi (donacije) iz nedopuštenih izvora za financiranje redovitih političkih aktivnosti političke stranke (primljeni od siječnja do svibnja 2019.) nisu u zakonom propisanom roku uplaćeni u državni proračun te prijavljeni Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu. Tako je dobrovoljni prilog (donacija) od 29. siječnja 2019. uplaćen u državni proračun 12. veljače 2019., a Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu prijavljen 15. veljače 2019. Dobrovoljni prilog (donacija) od 18. veljače 2019. prijavljen je Uredu i Državnom izbornom povjerenstvu 8. ožujka 2019., a uplaćen u državni proračun 11. ožujka 2019. Dobrovoljni prilozi (donacije) uplaćeni u travnju i svibnju 2019. na središnji račun političke stranke za financiranje redovnih političkih aktivnosti prijavljeni su Državnom izbornom povjerenstvu 14. srpnja 2019. i uplaćeni u državni proračun 15. srpnja 2019., a Uredu nisu prijavljeni. Dobrovoljni prilog (donacija) za financiranje redovitih političkih aktivnosti primljen koncem 2018. od strane fizičke osobe nije uplaćen u državni proračun, nego je prema pisanom obrazloženju vraćen stranoj fizičkoj osobi (donatoru), a knjigovodstvena isprava o povratu sredstava u stranoj valuti nije dostavljena. Dobrovoljni prilozi (donacije) za financiranje izborne promidžbe, za koje s donatorima nisu zaključeni ugovori o donaciji niti su pribavljene izjave da se protiv njih ne vodi postupak naplate nepodmirenih obveza prema državnom proračunu odnosno proračunu jedinice samouprave ili zaposlenicima, nisu uplaćeni u državni proračun najkasnije u roku od 15 dana od dana primljenih uplata, nego su uplaćeni nakon 27 odnosno 46 dana od primitka uplata. (Živi zid)

Ured je naložio u vezi s dobrovoljnim priložima (donacijama) iz nedopuštenih izvora, dobrovoljnim priložima (donacijama) koje ne želi zadržati te dobrovoljnim priložima (donacijama) čija je vrijednost veća od 5.000,00 kn, a za koje nije zaključen ugovor, postupiti u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima.

U tablici u nastavku navode se područja u kojima su revizijom za 2019. utvrđene nepravilnosti kod političkih stranaka, a utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima i o usklađenosti poslovanja.

Tablica broj 5

Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti kod političkih stranaka, a utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima i o usklađenosti poslovanja

Redni broj	Politička stranka	Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti koje su utjecale na izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima			Područja u kojima su utvrđene nepravilnosti koje su utjecale na izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja			
		Financijski izvještaji	Računovodstveno poslovanje		Planiranje / Godišnji program rada	Prihodi	Rashodi	Zabrana financiranja i pogodovanja
			Poslovne knjige	Popis imovine i obveza				
	1	2	3	4	5	6	7	8
Parlamentarne stranke								
1.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)		X	X				
2.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLŠ)	X	X					
3.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)		X	X				
4.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)		X					
5.	Neovisni za Hrvatsku (NHR)		X	X			X	
6.	Živi zid	X	X				X	X
Izvanparlamentarne stranke								
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	X	X					
2.	Akcija mladih (AM)		X	X				
3.	Blok umirovljenici zajedno (BUZ)		X			X	X	
4.	Dubrovačka stranka (DUSTRA)		X					
5.	Hrvatska stranka prava (HSP)	X	X	X				
6.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	X		X				
7.	Hrvatski laburisti – Stranka rada (Laburisti)		X					
8.	Naprijed Hrvatska! – Progresivni savez (Naprijed Hrvatska!)	X	X					
9.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	X						
10.	Pametno		X		X			
11.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)						X	
12.	Unija Kvarnera (UNIJA)	X	X					

Provedba naloga i preporuka iz prošle revizije

Ured prati mjere koje političke stranke poduzimaju, u cilju izvršenja naloga i preporuka danih u prošloj reviziji te u skladu s odredbom članka 22. Zakona o Državnom uredu za reviziju, od političkih stranaka traži da u roku od 60 dana od dana primitka konačnog izvješća o obavljenoj reviziji dostave pisano očitovanje o poduzetim mjerama po nalazu revizije, odnosno Plan provedbe naloga i preporuka i izvještavanje o provedbi, s planiranim aktivnostima i rokovima.

U okviru financijskih revizija, Ured provjerava jesu li političke stranke kod kojih se obavlja revizija u planiranim rokovima postupile prema danim nalogima i preporukama, odnosno otklanjaju li utvrđene nepravilnosti i propuste. U izvješću o obavljenoj reviziji, u okviru Provedbe naloga i preporuka, Ured, između ostalog, navodi status naloga i preporuka (provedeno, u postupku provedbe, djelomično provedeno, nije provedeno i nije primjenjivo).

U prošlim revizijama političkih stranaka dano je 188 naloga i preporuka. Revizijom za 2019. utvrđeno je da je provedeno 108 ili 57,5 % naloga i preporuka, 28 ili 14,9 % je u postupku provedbe, djelomično je provedeno 20 ili 10,6 % naloga i preporuka, nije provedeno 28 ili 14,9 %, a četiri ili 2,1 % naloga i preporuka nisu primjenjiva, zbog promjene propisa ili neprovođenja aktivnosti. Političke stranke su i nadalje u obvezi postupiti prema nalogima i preporukama Ureda, koji nisu u cijelosti provedeni.

Podaci o statusu naloga i preporuka danih u prošlim revizijama, prema političkim strankama, daju se u tablici broj 6.

Tablica broj 6

Podaci o statusu naloga i preporuka danih u prošlim revizijama

Redni broj	Politička stranka	Godina prošle revizije	Broj naloga i preporuka iz prošle revizije	Status naloga i preporuka				
				provedeno	u postupku provedbe	djelomično provedeno	nije provedeno	nije primjenjivo
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Abeceda demokracije (Abeceda)	2018.	4	3	0	1	0	0
2.	Akcija mladih (AM)	2018.	12	9	0	1	2	0
3.	Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)	2018.	10	7	0	2	1	0
4.	Blok umirovljenici zajedno (BUZ)	2018.	12	8	0	1	3	0
5.	Demokrati	-	0	0	0	0	0	0
6.	Dubrovačka stranka (DUSTRA)	2018.	6	5	0	1	0	0
7.	Dubrovački demokratski sabor (DDS)	2018.	0	0	0	0	0	0
8.	Duspara Mirko – Nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)	2018.	0	0	0	0	0	0
9.	Građansko-liberalni savez (Glas)	2018.	5	5	0	0	0	0
10.	HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku	2018.	0	0	0	0	0	0
11.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	2018.	0	0	0	0	0	0
12.	Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)	2018.	2	1	1	0	0	0
13.	Hrvatska konzervativna stranka (HKS)	2018.	6	3	0	1	2	0
14.	Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)	2018.	5	5	0	0	0	0
15.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	2018.	2	1	0	1	0	0
16.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLs)	2018.	1	0	1	0	0	0
17.	Hrvatska stranka prava (HSP)	2018.	11	1	2	3	3	2
18.	Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)	2018.	10	7	0	1	0	2
19.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	2018.	8	0	5	1	2	0
20.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	2018.	1	0	0	1	0	0
21.	Hrvatski laburisti – Stranka rada (Laburisti)	2018.	2	1	0	0	1	0
22.	Istarski demokratski sabor (IDS)	2018.	1	0	1	0	0	0
23.	Most nezavisnih lista (MOST)	2018.	1	1	0	0	0	0
24.	Možemo! – politička platforma	-	0	0	0	0	0	0
25.	Mreža nezavisnih lista (MREŽA)	2018.	3	3	0	0	0	0
26.	Naprijed Hrvatska! – Progresivni savez (Naprijed Hrvatska!)	2018.	15	7	0	3	5	0
27.	Narodna stranka – reformisti (REFORMISTI)	2018.	5	5	0	0	0	0
28.	Neovisni za Hrvatsku (NHR)	2018.	11	5	3	1	2	0
29.	Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)	2018.	0	0	0	0	0	0

Redni broj	Politička stranka	Godina prošle revizije	Broj naloga i preporuka iz prošle revizije	Status naloga i preporuka				
				provedeno	u postupku provedbe	djelomično provedeno	nije provedeno	nije primjenjivo
	1	2	3	4	5	6	7	8
30.	Nezavisna lista Višnjan (NLV)	2018.	3	3	0	0	0	0
31.	Nezavisna lista Zagreb (NLZG)	2018.	3	3	0	0	0	0
32.	Pametno	2018.	3	0	1	0	2	0
33.	Primorsko goranski savez (PGS)	2018.	0	0	0	0	0	0
34.	Promijenimo Hrvatsku (PH)	2018.	0	0	0	0	0	0
35.	Radnička fronta (RF)	2018.	6	5	0	0	1	0
36.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	2018.	4	4	0	0	0	0
37.	Snaga – Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)	2018.	0	0	0	0	0	0
38.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	2018.	2	1	1	0	0	0
39.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	2018.	4	3	0	1	0	0
40.	Unija Kvamera (UNIJA)	2018.	11	6	3	0	2	0
41.	Zagreb je naš!	2018.	1	0	0	0	1	0
42.	Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)	2018.	4	1	3	0	0	0
43.	Željko Lacković – Nezavisne liste	2018.	3	3	0	0	0	0
44.	Živi zid	2018.	11	2	7	1	1	0
SVEUKUPNO			188	108	28	20	28	4

REVIZIJA NEZAVISNIH ZASTUPNIKA

Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2019. šest nezavisnih zastupnika⁶. O financijskim izvještajima, kao i o usklađenosti poslovanja nezavisnih zastupnika, izraženo je **pet bezuvjetnih i jedno uvjetno mišljenje**.

U tablici u nastavku navode se izražena mišljenja o financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja za 2019. te mišljenja iz prošle revizije, po nezavisnim zastupnicima.

Tablica broj 7

Izražena mišljenja po nezavisnim zastupnicima

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Mišljenje za 2019.		Mišljenje iz prošle revizije	
		o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja	o financijskim izvještajima	o usklađenosti poslovanja
	1	2	3	4	5
1.	Vladimir Bilek, nezavisni zastupnik češke i slovačke nacionalne manjine	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
2.	Željko Glasnović, nezavisni zastupnik	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
3.	Robert Jankovics, nezavisni zastupnik mađarske nacionalne manjine	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
4.	Veljko Kajtazi, nezavisni zastupnik austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
5.	Ermina Lekaj Prljaskaj, nezavisna zastupnica albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine	uwjetno	uwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno
6.	dr. sc. Furio Radin, nezavisni zastupnik talijanske nacionalne manjine	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno	bezuwjetno

Prihodi

Prema izvještajima o приходima i rashodima za 2019., ukupni prihodi nezavisnih zastupnika iznosili su 2.247.125,00 kn, a odnose se na prihode iz državnog proračuna i druge prihode.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim приходima revizijom obuhvaćenih nezavisnih zastupnika za 2019., prema vrstama.

Tablica broj 8

Ostvareni prihodi nezavisnih zastupnika za 2019., prema vrstama

u kn

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Prihodi iz državnog proračuna	Drugi prihodi	Ukupno	Udjel u %
	1	2	3	4	5
1.	Vladimir Bilek	367.163,00	7.284,00	374.447,00	16,8
2.	Željko Glasnović	367.163,00	90,00	367.253,00	16,3
3.	Robert Jankovics	367.163,00	24,00	367.187,00	16,3
4.	Veljko Kajtazi	367.163,00	14,00	367.177,00	16,3
5.	Ermina Lekaj Prljaskaj	403.885,00	6,00	403.891,00	18,0
6.	dr. sc. Furio Radin	367.163,00	7,00	367.170,00	16,3
SVEUKUPNO		2.239.700,00	7.425,00	2.247.125,00	100,0

⁶ Revidirano razdoblje (2019.) obuhvaća nezavisne zastupnike 9. saziva Hrvatskoga sabora, sa zastupničkim mandatom od 14. listopada 2016. do 22. srpnja 2020., kada je konstituiran novi 10. saziv Hrvatskoga sabora.

Prihodi iz državnog proračuna ostvareni u iznosu od 2.239.700,00 kn odnose se na doznačena sredstva iz državnog proračuna za redovito godišnje financiranje nezavisnih zastupnika u 2019. u iznosu od 2.239.694,00 kn te pogrešno (više) iskazane prihode iz proračuna u iznosu od 6,00 kn (Ermina Lekaj Prljaskaj). Prihodi za financiranje redovitog poslovanja ostvareni su na temelju odredaba Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te Odluke o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika, koju je donio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskoga sabora u siječnju 2019. Prema navedenoj Odluci, nezavisnim zastupnicima za rad u 2019. raspoređeno je 2.239.694,00 kn, a sredstva su doznačavana tijekom 2019., u skladu s navedenom Odlukom.

Drugi prihodi ostvareni su u iznosu od 7.425,00 kn, od čega se vrijednosno najznačajniji u iznosu od 7.284,00 kn (98,1 %) odnose na prihode u vezi s obračunom amortizacije za 2019. u iznosu od 7.140,00 kn te neotpisanoj vrijednosti rashodovane (neupotrebljive) imovine u iznosu od 144,00 kn (Vladimir Bilek).

Rashodi

Prema izvještajima o приходima i rashodima za 2019., ukupni rashodi nezavisnih zastupnika iznosili su 2.253.887,00 kn, od čega su najznačajniji materijalni rashodi u iznosu od 1.187.270,00 kn ili 52,7 % te rashodi za donacije (pomoći) u iznosu od 710.165,00 kn ili 31,5 % ukupnih rashoda.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim rashodima revizijom obuhvaćenih nezavisnih zastupnika za 2019., prema vrstama.

Tablica broj 9

Ostvareni rashodi nezavisnih zastupnika za 2019., prema vrstama

u kn

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi		Rashodi amortizacije	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Drugi rashodi	Ukupno	Udjel u %	Višak/manjak
			Rashodi za promidžbu i informiranje	Drugi materijalni rashodi							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	Vladimir Bilek	96.466,00	16.225,00	141.031,00	7.140,00	689,00	85.069,00	153,00	346.773,00	15,4	27.674,00
2.	Željko Glasnović	0,00	26.610,00	207.709,00	5.152,00	1.584,00	119.100,00	0,00	360.155,00	16,0	7.098,00
3.	Robert Jankovics	0,00	15.391,00	90.049,00	0,00	320,00	371.800,00	0,00	477.560,00	21,2	-110.373,00
4.	Veljko Kajtazi	114.001,00	65.414,00	113.414,00	0,00	1.685,00	35.189,00	0,00	329.703,00	14,6	37.474,00
5.	Ermina Lekaj Prljaskaj	71.500,00	0,00	255.203,00	9.354,00	421,00	99.007,00	0,00	435.485,00	19,3	-31.594,00
6.	dr. sc. Furio Radin	0,00	756,00	255.468,00	43.830,00	908,00	0,00	3.249,00	304.211,00	13,5	62.959,00
SVEUKUPNO		281.967,00	124.396,00	1.062.874,00	65.476,00	5.607,00	710.165,00	3.402,00	2.253.887,00	100,0	-6.762,00

* Višak/manjak utvrđen je kao razlika ukupnih prihoda (Tablica broj 8, stupac 4) i ukupnih rashoda (Tablica broj 9, stupac 9).

Materijalni rashodi odnose se na rashode za promidžbu i informiranje (usluge oglašavanja u elektroničkim medijima i tisku, grafičko oblikovanje, priprema i tisak promotivnih materijala i drugo) u iznosu od 124.396,00 kn te druge materijalne rashode (između ostalog, rashode za usluge (telefona, pošte i prijevoza, intelektualne i osobne usluge, računalne usluge, zakupnine i najamnine, komunalne usluge, usluge tekućeg i investicijskog održavanja), naknade troškova službenih putovanja, reprezentaciju, naknade za obavljanje aktivnosti, uredski materijal i energiju) u iznosu od 1.062.874,00 kn.

Rashodi za donacije (pomoći) odnose se na donacije (pomoći) dane građanima i udrugama za promidžbu kulturne baštine i sufinanciranje programa i aktivnosti nacionalnih manjina, organiziranje kulturnih manifestacija i festivala, stipendije (sufinanciranje školovanja), donacije (pomoći) u humanitarne svrhe i drugo, prema godišnjim programima rada i financijskim planovima nezavisnih zastupnika, a na temelju zamolbi/zahtjeva iz kojih je vidljivo za koje namjene se sredstva planiraju utrošiti.

Imovina te obveze i vlastiti izvori

Na 31. prosinca 2019. ukupna vrijednost imovine nezavisnih zastupnika obuhvaćenih revizijom iskazana je u iznosu od 1.608.166,00 kn te obveza i vlastitih izvora u iznosu od 1.603.692,00 kn (manje za 4.474,00 kn jer u pojedinačnoj Bilanci na dan 31. prosinca 2019. (Ermina Lekaj Prljaskaj) u navedenom iznosu nisu iskazane ostale obveze).

U tablici broj 10 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora nezavisnih zastupnika koncem 2019.

Tablica broj 10

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora nezavisnih zastupnika koncem 2019.

u kn

Redni broj	Opis	31. prosinca 2019.	Udjel u %
	1	2	3
1.	Nefinancijska imovina	79.211,00	4,9
1.1.	Proizvedena dugotrajna imovina	79.211,00	4,9
2.	Financijska imovina	1.528.955,00	95,1
2.1.	Novac u banci i blagajni	1.525.235,00	94,9
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih, potraživanja za više plaćene poreze i drugo	285,00	0,0
2.3.	Potraživanja za prihode	3.435,00	0,2
	Ukupno imovina (1. + 2.)	1.608.166,00	100,0
3.	Obveze	108.655,00	6,8
3.1.	Obveze za rashode	96.610,00	6,0
3.2.	Obveze za kredite i zajmove	1.125,00	0,1
3.3.	Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	10.920,00	0,7
4.	Vlastiti izvori	1.495.037,00	93,2
	Ukupno obveze i vlastiti izvori (3. + 4.)	1.603.692,00	100,0

Vrijednost nefinancijske imovine (proizvedene dugotrajne imovine) odnosi se na uredsku opremu i namještaj, drugu opremu te ulaganja u računalne programe, nabavne vrijednosti od 622.798,00 kn te ispravak vrijednosti od 543.587,00 kn.

U okviru financijske imovine, vrijednosno značajnija imovina odnosi se na novac u banci i blagajni u iznosu od 1.525.235,00 kn, od čega se na novac na računima poslovne banke odnosi 1.523.888,00 kn, a u blagajni 1.347,00 kn.

Obveze za rashode u iznosu od 96.610,00 kn odnose se na obveze za zaposlene (plaća za prosinac 2019.), obveze prema dobavljačima u zemlji, obveze za naknade troškova zaposlenima, obveze za financijske rashode te obveze za isplate putnih troškova.

U okviru odgođenog plaćanja rashoda i prihoda budućih razdoblja iskazan je dio prihoda iz državnog proračuna, kojim je financirana nabava nefinancijske imovine u iznosu od 10.920,00 kn, a u prihode izvještajnog razdoblja priznaju se razmjerno troškovima uporabe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja.

Vlastiti izvori odnose se na vlastite izvore, manjak prihoda za tekuću godinu te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju.

Nalaz revizije

Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje nezavisnih zastupnika, odnosno djelokrug, planiranje, računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi te imovina, obveze i vlastiti izvori, radi davanja mišljenja jesu li nezavisni zastupnici obavljali poslovanje, ostvarili prihode i rashode te sastavili financijske izvještaje u skladu s propisima, kao i jesu li financijska sredstva koristili isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih godišnjim programima rada i u skladu s financijskim planovima nezavisnih zastupnika.

Kod pet nezavisnih zastupnika utvrđeno je da su financijski izvještaji za 2019. sastavljeni u svim važnijim odrednicama u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima te Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Također je utvrđeno da je poslovanje navedenih zastupnika za 2019. u svim važnijim odrednicama obavljano u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Provjerom financijskih izvještaja i usklađenosti poslovanja navedenih zastupnika u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene znatnije nepravilnosti i propusti.

Kod nezavisne zastupnice utvrđene su nepravilnosti i propusti u okviru računovodstvenog poslovanja i financijskih izvještaja (evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama i iskazivanje u financijskim izvještajima) te rashoda (službena putovanja i usluge tekućeg i investicijskog održavanja). Utvrđeni propusti i nepravilnosti, između ostalog, odnose se na neistovjetnost podataka iskazanih u Bilanci i evidentiranih u poslovnim knjigama, zbog čega podaci u financijskim izvještajima za 2019. ne pružaju objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja nezavisne zastupnice; pojedine knjigovodstvene isprave (ulazni računi) na temelju kojih su poslovni događaji evidentirani u poslovnim knjigama nisu vjerodostojne; u pojedinim slučajevima rashodi i imovina nisu evidentirani u poslovnim knjigama i iskazani u financijskim izvještajima na računima propisanim računskim planom ili podaci iskazani u financijskim izvještajima nisu istovjetni podacima u poslovnim knjigama; za dio putnih naloga nisu priložene isprave kojima se dokazuje da je putovanje stvarno obavljeno, a u okviru rashoda za usluge tekućeg i investicijskog održavanja evidentirani su rashodi za servis privatnog automobila.

Ured je, između ostalog, naložio poslovne događaje evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u financijskim izvještajima na računima propisanim računskim planom, kao i na temelju vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i računskom planu te Pravilnika o porezu na dohodak. Naložio je iskazivati podatke u financijskim izvještajima na način da pružaju objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Nadalje, Ured je naložio obračunavati i isplaćivati troškove službenih putovanja na temelju naloga za službeno putovanje koji sadrži sve propisane podatke u skladu s odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Pravilnika o porezu na dohodak, kao i trošenje financijskih sredstava ostvarenih za financiranje redovitih političkih aktivnosti u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma.

DOSTAVLJANJE I OBJAVLJIVANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Prema odredbama članka 52. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici dužni su sastavljati financijski izvještaj za izvještajno razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca (u daljnjem tekstu: godišnji financijski izvještaj) na način koji je prema propisima o vođenju računovodstva neprofitnih organizacija propisan za neprofitne organizacije koje vode dvojno odnosno jednostavno knjigovodstvo, ovisno o vrijednosti imovine i visini ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Godišnji financijski izvještaj, zajedno s propisanim priložima, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici dužni su dostaviti Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, u roku od 60 dana do dana isteka izvještajnog razdoblja. Uz godišnji financijski izvještaj, kao njegov sastavni dio, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici dužni su priložiti, unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja: godišnji program rada i financijski plan (*nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici na početku mandata i program rada za mandatno razdoblje*); izvješće o donacijama primljenima tijekom godine sa specificiranim podacima o fizičkim i pravnim osobama koje su dale donacije (osobno ime odnosno naziv i adresa te osobni identifikacijski broj), datumu uplate donacije odnosno davanja proizvoda ili pružanja usluga bez naplate, o uplaćenom iznosu donacije odnosno o tržišnoj vrijednosti darovanog proizvoda ili usluge naznačenoj na potvrdi te o vrsti svake pojedine donacije.

Godišnji financijski izvještaji političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika, zajedno s propisanim priložima, prema odredbama članka 62. navedenog Zakona, javni su dokumenti, a njihovu objavu dužno je osigurati Državno izbornu povjerenstvo na svojim mrežnim stranicama, od prvog radnog dana od dana njihove dostave Državnom uredu za reviziju i Državnom izbornom povjerenstvu unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja⁷. Godišnji financijski izvještaji s propisanim priložima trajno se pohranjuju u informacijski sustav za nadzor financiranja (političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici dužni su ih trajno čuvati u izvorniku) i javno su dostupni na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva na lako pretraživ način po različitim osnovama, u strojno čitljivom i otvorenom obliku.

Političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici, prema odredbama članka 86., stavaka 5. i 6. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, između ostalog, odgovorni su za istinitost unesenih podataka, a na obradu osobnih podataka sadržanih u informacijskom sustavu na nadzor financiranja primjenjuju se odredbe ovoga Zakona i propisi kojima se uređuje zaštita unesenih podataka.

Ured je provjerio jesu li političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici kojima je mandat u tijeku dostavili financijske izvještaje unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja (kao i njihovu objavu na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva), u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu.

⁷ *Prema odredbi članka 2. i 86. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, informacijski sustav za nadzor financiranja znači računalni program putem kojega političke stranke, nezavisni zastupnici, nezavisni vijećnici te osobe ovlaštene za zastupanje neovisnih lista, nositelji lista, grupe birača i kandidati te predstavnik organizacijskog odbora dostavljaju nadležnim tijelima financijske izvještaje i druga propisana izvješća i podatke te putem kojeg se propisana izvješća objavljuju na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva. Za vođenje, održavanje i upravljanje informacijskim sustavom za nadzor financiranja nadležno je Državno izbornu povjerenstvo.*

Političke stranke

U Republici Hrvatskoj je 26. studenoga 2020. djelovalo 167 političkih stranaka⁸, od kojih su 23 bile parlamentarne političke stranke 9. saziva Hrvatskoga sabora, a 144 izvanparlamentarne političke stranke. S obzirom na to da je sedam političkih stranaka osnovano i upisano u Registar političkih stranaka u 2020.⁹, a sedam izvanparlamentarnih političkih stranaka prestalo je djelovati tijekom 2020., financijske izvještaje za 2019. sa sastavnim dijelovima bilo je obvezno dostaviti i objaviti 167 političkih stranaka.

Unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja financijske izvještaje **dostavilo je** 117 političkih stranaka (23 parlamentarne i 94 izvanparlamentarne), a 50 političkih stranaka na navedeni način nije dostavilo financijske izvještaje (do 20. studenoga 2020.). U propisanom roku financijske izvještaje dostavilo je 109 političkih stranaka (22 parlamentarne i 87 izvanparlamentarnih), a osam političkih stranaka (jedna parlamentarna i sedam izvanparlamentarnih) dostavilo je financijske izvještaje izvan propisanog roka. Pojedine političke stranke (*) dostavile su Uredu financijske izvještaje i/ili drugu dokumentaciju i u papirnatom obliku, elektroničkom poštom ili tijekom obavljanja revizije.

Financijski izvještaji političkih stranaka, s propisanim priložima, dostavljeni unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, **objavljeni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.**

Financijske izvještaje za 2019. u propisanom roku (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) dostavile su političke stranke (109):

Abeceda demokracije (Abeceda)*
 Akcija Bjelovarsko-bilogorska (ABB)
 Akcija mladih (AM)
 Akcija umirovljenici zajedno (AUZ)
 Aktivni nezavisni umirovljenici (ANU)*
 Autohtona – hrvatska stranka prava (A – HSP)
 Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti (365 Stranka rada i solidarnosti)*
 Biraj bolje
 Blok umirovljenici zajedno (BUZ)*
 Blok za Hrvatsku (Blok)¹⁰
 Damir Bajš Nezavisna lista (Damir Bajš NL)
 Demokratska kneginečka stranka (DKS)
 Demokratska lokalna stranka (DLS)*
 Demokratska prigorsko-zagrebačka stranka (DPS)
 Demokratska stranka umirovljenika (DSU)
 Demokratska stranka žena (DSŽ)
 Demokratski savez nacionalne obnove (DESNO)
 Demokratski savez Srba (DSS)
 Dubrovačka stranka (DUSTRA)*
 Dubrovački demokratski sabor (DDS)
 Duspara Mirko – Nezavisna lista (Duspara Mirko – NL)
 Generacija obnove (GO)

⁸ Podaci se ažuriraju prema dostavljenim rješenjima, e-pošti Ministarstva uprave (od srpnja 2020. Ministarstva pravosuđa i uprave) te uvidom u Registar političkih stranaka.

⁹ Do 25. studenoga 2020. u Registar političkih stranaka upisane su sljedeće političke stranke: Bolji Solin (BS); Domovinski pokret Miroslava Škore (Domovinski pokret); Fokus; Hrvatska liberalna demokratska stranka (HLDS); Hrvatska stranka pravne države (HSPD); Mladi za Đakovo te Zajedno za Murter.

¹⁰ Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 19. prosinca 2019.

Građansko-liberalni savez (Glas)
 HRAST – Pokret za uspješnu Hrvatsku
 Hrvatska braniteljska pučka stranka (HBPS)
 Hrvatska bunjevačka stranka (HBS)
 Hrvatska čista stranka prava (HČSP)*
 Hrvatska demokratska regionalna stranka (HDRS)
 Hrvatska demokratska seljačka stranka (HDSS)
 Hrvatska demokratska stranka Dalmacije (HDSD)
 Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)
 Hrvatska demokršćanska stranka (HDS)*
 Hrvatska konzervativna stranka (HKS)
 Hrvatska narodna stranka – liberalni demokrati (HNS)
 Hrvatska radnička stranka (HRS)
 Hrvatska seljačka stranka – Stjepan Radić (HSS – SR)
 Hrvatska seljačka stranka (HSS)
 Hrvatska seljačka stranka Braće Radić (HSS Braće Radić)
 Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLS)
 Hrvatska stranka demokrata (HSD)*
 Hrvatska stranka građanskog otpora (HSGO)*
 Hrvatska stranka prava – 1861 (HSP – 1861)
 Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević (HSP AS)*¹¹
 Hrvatska stranka reda (HSR)
 Hrvatska stranka svih čakavaca kajkavaca i štokavaca (HSSČKŠ)
 Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)
 Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)
 Hrvatski laburisti – Stranka rada (Laburisti)*
 Hrvatski oslobodilački pokret (HOP)
 Istarska stranka umirovljenika – Partito Istriano dei pensionati (ISU – PIP)
 Istarski demokratski sabor (IDS)
 Istarski laburisti (IL)*
 Liburnijska stranka (LIST)
 Lista za Rijeku (RI)*
 Loza nezavisna lista (LOZA)*
 Međimurska stranka (MS)
 Međimurski demokratski savez (MDS)
 Moderna demokratska snaga (MODES)
 Moja voljena Hrvatska (MVH)
 Most nezavisnih lista (MOST)¹²
 Možemo! – politička platforma¹³
 Mreža nezavisnih lista (MREŽA)
 Nada
 Naprijed Hrvatska! – Progresivni savez (Naprijed Hrvatska!)*¹⁴
 Narodna stranka – reformisti (REFORMISTI)
 Neovisni za Hrvatsku (NHR)¹⁵

¹¹ Prema rješenju Trgovačkog suda u Zagrebu od 21. veljače 2020. pokrenut je stečajni postupak te je od tada politička stranka u Registru političkih stranaka upisana pod nazivom Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčević u stečaju.

¹² Prema uvidu u Registar političkih stranaka (7. prosinca 2020.), novi naziv političke stranke je MOST.

¹³ Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 14. ožujka 2019.

¹⁴ Prema rješenju Ministarstva uprave od 17. srpnja 2020., koje je postalo pravomoćno 25. kolovoza 2020., politička stranka prestala je djelovati.

¹⁵ Do 7. siječnja 2020. naziv političke stranke bio je Bruna Esih – Zlatko Hasanbegović: Neovisni za Hrvatsku (Neovisni za Hrvatsku).

Nezavisna lista BURA (BURA)
 Nezavisna lista mladih (NLM)*
 Nezavisna lista Višnjan (NLV)*
 Nezavisna lista Zagreb (NLZG)
 Nezavisni seljaci Hrvatske (NSH)
 Nova ljevica (NL)
 Nova politika (NP)¹⁶
 Održivi razvoj Hrvatske (ORaH)
 Pametno
 Pločanska stranka (PLS)*
 Pokret za modernu Hrvatsku
 Popravi grad – nova generacija (PG – NG)
 Primorsko goranski savez (PGS)
 Projekt Domovina
 Promijenimo Hrvatsku (PH)
 Radnička fronta (RF)
 Rapski pučki sabor (RPS)¹⁷
 Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)
 Slobodna Hrvatska (SH)
 Snaga – Stranka narodnog i građanskog aktivizma (Snaga)
 Snaga Slavonije i Baranje (SIB)¹⁸
 Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)
 Start – Stranka antikorupcije, razvoja i transparentnosti (START)¹⁹
 Stjepan Kožić – nezavisna lista (SKNL)*
 Stranka Bošnjaka Hrvatske (SBH)
 Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)
 Stranka hrvatski vidik (SHV)
 Stranka hrvatskih umirovljenika – UMIROVLJENICI (UMIROVLJENICI)
 Stranka hrvatskog zajedništva (SHZ)
 Stranka Ivana Pernara (SIP)²⁰
 Stranka umirovljenika (SU)*
 Stranka za narod (SZN)²¹
 Ujedinjeni hrvatski domoljubi (UHD)
 Unija Kvarnera (UNIJA)*
 Za grad
 Zagorska demokratska stranka (ZDS)
 Zagorska stranka (ZS)*
 Zagreb je naš!
 Zelena lista
 Zeleni savez (Zeleni)*
 Željko Kerum – Hrvatska građanska stranka (HGS)*
 Željko Lacković – Nezavisne liste
 Živi zid.

¹⁶ *Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 5. lipnja 2019.*

¹⁷ *Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 26. studenoga 2019.*

¹⁸ *Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 3. listopada 2019.*

¹⁹ *Prema uvidu u Registar političkih stranaka (ožujak 2020.), novi naziv političke stranke je Stranka s imenom i prezimenom (IP).*

²⁰ *Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 27. kolovoza 2019.*

²¹ *Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 26. ožujka 2019.*

Financijske izvještaje za 2019. izvan propisanog roka (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) dostavile su političke stranke (9):

Autohtona – hrvatska seljačka stranka (A – HSS)*²²

Demokrati

Hrvatska stranka branitelja i domoljuba (HSBID)

Hrvatska stranka prava (HSP)

Nezavisna lista boljih (NLB)

Nezavisna lista mladih za Imotski i Imotsku krajinu (MI ZA IM)

Nezavisna lista Stipe Petrina (NLSP)*

Stranka razvoja i napretka (SRNA)*.

Financijske izvještaje za 2019. (unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja) nisu dostavile političke stranke (50):

Agenda mladih demokrata (AMD)

Aktivni branitelji i umirovljenici Hrvatske (ABU Hrvatske)

ALTERNATIVA*²³

Blokirani – deblokirajmo Hrvatsku (BLOKIRANI)

Bošnjačka demokratska stranka Hrvatske (BDSH)

Braniteljsko domoljubna stranka Hrvatske (BDSH)

Budnica Hrvatska – Zajednica Bosanskih Hrvata (BH – ZBH)

Demokratska partija Srba (DPS)

Demokratsko socijalna stranka Hrvatske (DSSH)

Dubrovačka bošnjačka stranka (DBS)*

Građanska inicijativa – MOŽEMO! (MOŽEMO!)²⁴

Građanska opcija grada Osijeka (GOGO)

Građanska stranka Sisak (GSS)²⁵

Hrvatska demokratska stranka (HDS)

Hrvatska narodna lista (HNL)²⁶

Hrvatska stranka budućnosti (HSB)²⁷

Hrvatska stranka nezaposlenih (HSN)

Hrvatska stranka pravaškog bratstva (HSPB)

Hrvatski rast (Hrast)

Hrvatski suverenisti²⁸

Istarski demokrati – Democratici Istriani (ID – DI)

Jadranska socijaldemokratska stranka Hrvatske (Jadranski socijaldemokrati)*

Jedina opcija*²⁹

Komunistička partija Hrvatske (KPH)*

Krila slobode Hrvatska nacionalistička stranka (Krila slobode)*

Maksimirska građanska inicijativa – ZAJEDNO (MGI – ZAJEDNO)*

²² Prema uvidu u Registar političkih stranaka (2. ožujka 2020.), prijašnji naziv političke stranke bio je Autohtona – hrvatska seljačka stranka 1904 (A – HSS 1904).

²³ Prema uvidu u Registar političkih stranaka (25. studenoga 2020.), novi naziv političke stranke je ALTERNATIVA 101 (ALTERNATIVA).

²⁴ Prema uvidu u Registar političkih stranaka (25. studenoga 2020.), politička stranka prestala je djelovati.

²⁵ Kao očitovanje na uvid u financijske izvještaje za 2018., politička stranka je 7. listopada 2019., između ostalog, dostavila rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu o pokretanju skraćenog stečajnog postupka (bez klauzule pravomoćnosti). Prema uvidu u Registar političkih stranaka (25. studenoga 2020.), politička stranka prestala je djelovati.

²⁶ Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 15. listopada 2019.

²⁷ Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 25. veljače 2019.

²⁸ Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 10. prosinca 2019.

²⁹ Prema uvidu u Registar političkih stranaka (25. studenoga 2020.), politička stranka prestala je djelovati.

Modeli altruizma u politici (MAP)*
 Nezavisni za Zaprešić (NZ)^{*30}
 Nova Hrvatska (NH)
 Nova srpska stranka (NSS)³¹
 Plavo zelena stranka (PZS)³²
 Pokret zajedno (PZ)
 Sabor hrvatskih Roma³³
 Sasvim mala stranka (SMS)
 Savez komunista Hrvatske (SKH)
 Slobodarska stranka Hrvatske (SSH)
 Socijalistička radnička partija Hrvatske (SRP)*
 Splitska stranka (STS)
 Splitska stranka umirovljenika (SSU)
 Srpska narodna stranka (SNS)
 Srpska pravedna stranka (SPS)
 Stranka umirovljenika Hrvatske – Blok umirovljenici zajedno (SUH)
 Ujedinjena stranka prava (USP)
 Umirovljenici Slavonije i Baranje (USIB)
 Umirovljenička demokratska unija (UDU)
 Zagorska stranka za Zagreb (ZSZ)
 Zelena stranka (ZS)
 Zeleni forum (ZF)
 Zelinski laburisti – stranka Prigorja (ZL)
 Župska stranka (Župka)³⁴.

Nezavisni zastupnici

Nezavisni zastupnici dostavili su unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja u propisanom roku godišnje financijske izvještaje s propisanim dokumentima, osim nezavisne zastupnice (3. ožujka 2020.).

Financijski izvještaji nezavisnih zastupnika, s propisanim priložima dostavljeni unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, objavljeni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

Nezavisni vijećnici

U lokalnim jedinicama na 20. studenoga 2020. djelovalo je 1 199 nezavisnih vijećnika, kojima je mandat započeo nakon lokalnih izbora održanih u svibnju 2017. (Odluka o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, s danom provedbe 21. svibnja 2017., Narodne novine 38/17), odnosno nakon prijevremenih izbora održanih od 2018. do 2020.

³⁰ *Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 22. ožujka 2019.*

³¹ *Prema uvidu u Registar političkih stranaka (25. studenoga 2020.), politička stranka prestala je djelovati.*

³² *Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 1. kolovoza 2019.*

³³ *Prema uvidu u Registar političkih stranaka (25. studenoga 2020.), politička stranka prestala je djelovati.*

³⁴ *Politička stranka upisana je u Registar političkih stranaka 18. prosinca 2019.*

Za nezavisne vijećnike kojima je mandat u tijeku (1 199) utvrđeno je:

- 1 092 nezavisna vijećnika dostavila su unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja financijske izvještaje, s propisanim prilogima i to u propisanom roku ili do 20. studenoga 2020.
- 107 nezavisnih vijećnika nije dostavilo financijske izvještaje (do 20. studenoga 2020.).

Financijski izvještaji nezavisnih vijećnika, s propisanim prilogima dostavljeni unosom u informacijski sustav za nadzor financiranja, objavljeni su na mrežnim stranicama Državnog izbornog povjerenstva. Pojedini nezavisni vijećnici dostavili su Državnom uredu za reviziju financijske izvještaje i/ili drugu dokumentaciju i u papirnatom obliku ili elektroničkom poštom.

ZAKLJUČAK

Političke stranke, prema odredbama Zakona o političkim strankama, svojim slobodnim osnivanjem izraz su demokratskoga višestranačkog sustava kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske te pravne osobe koje politički djeluju u skladu s ciljevima utvrđenim programom i statutom, koji su usmjereni na stvaranje i oblikovanje političke volje te političkog djelovanja građana.

Prema odredbi članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, nezavisni zastupnik znači zastupnik izabran s neovisne liste i zastupnik nacionalnih manjina izabran s liste koju su predložili birači ili udruge nacionalnih manjina, a nezavisni vijećnik znači član predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izabran s liste grupe birača.

Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, koji je bio na snazi do 24. ožujka 2019., te članka 4. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, koji je na snazi od 24. ožujka 2019., političke stranke radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva mogu stjecati prihode od imovine u svojem vlasništvu, članarine odnosno članskog doprinosa, izdavačke djelatnosti, dobrovoljnih priloga (donacija), prodaje propagandnog materijala, organiziranja stranačkih manifestacija te iz drugih zakonom dopuštenih izvora. Navedene prihode (osim prihoda od članarina odnosno članskog doprinosa i organiziranja stranačkih manifestacija) mogu stjecati i nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici. Također, političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici mogu se financirati iz sredstava državnog proračuna i proračuna lokalnih jedinica, na način i pod uvjetima utvrđenima ovim zakonima. Navedena sredstva mogu se koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom rada i financijskim planom (čije je donošenje propisano odredbama članka 28. Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe, odnosno članka 50. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu).

Političke stranke, nezavisni zastupnici i nezavisni vijećnici vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje prema odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (do 24. ožujka 2019.), Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu (od 24. ožujka 2019.) te propisima o računovodstvu za neprofitne organizacije.

Financijskom revizijom 44 političke stranke i šest nezavisnih zastupnika obuhvaćeni su financijski izvještaji i poslovanje za 2019. Kod najvećeg broja političkih stranaka utvrđene su nepravilnosti i propusti u području financijskih izvještaja i računovodstvenog poslovanja (evidentiranje i iskazivanje poslovnih događaja te obavljanje popisa imovine i obveza).

Kod nezavisnih zastupnika nisu utvrđene nepravilnosti i propusti koje bi utjecale na istinitost i realnost financijskih izvještaja te usklađenost poslovanja (osim u dijelu koji se odnosi na računovodstveno poslovanje, financijske izvještaje i rashode nezavisne zastupnice).

Za sve utvrđene nepravilnosti i propuste u poslovanju političkih stranaka i nezavisnih zastupnika Ured je dao naloge i preporuke, čija bi provedba pridonijela istinitom, pouzdanom i točnom iskazivanju i evidentiranju podataka pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora u financijskim izvještajima i poslovnim knjigama, kao i povećanju usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te učinkovitosti korištenja sredstava. Revizijom za 2019. dan je 181 nalog i preporuka, od čega se na političke stranke odnosi 168 ili 92,8 % te nezavisne zastupnike 13 ili 7,2 %.

U skladu s odredbama članka 94. Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu, Ured obavještava Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i dostavlja cjelokupnu dokumentaciju o svim utvrđenim povredama Zakona.

U prilogu se daju pojedinačna izvješća o obavljenoj financijskoj reviziji za 2019. (za 44 političke stranke i šest nezavisnih zastupnika).